

JANUAR

1989

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

“SOLO DIOS ES EL SEÑOR”

En la práctica de la vida cotidiana se ha sustituido a Dios como Absoluto y razón última de todas las cosas, olvidando la Palabra de Jesús que nos dice: “El Señor, Dios nuestro, es el único Señor” (Mc. 12, 29).

La idolatría del **dinero** hoy en nuestro país conduce a unos pocos al hartazgo insolente y al consumismo asfixiante, y a muchos, a coimas y negociados, a prebendas y favores. Al mismo tiempo, se comprueba el escándalo de la pobreza y la miseria en grandes franjas de la población, la desocupación, la pérdida de una verdadera cultura del trabajo, la falsa aventura del juego, la angustia y el desamparo en el presente, el desaliento frente al futuro. La situación que describimos en el mensaje de abril de este año ha empeorado.

Existe una idolatría del **sexo** que desencadena el desenfreno de la lujuria desde la adolescencia, abre camino al falso éxtasis de la drogadicción y envenena o destruye la justa relación varón y mujer, establecida por Dios. Hay un verdadero desborde en muchas publicaciones y en programas televisivos y radiales.

Hay una idolatría del **poder** que hace olvidar que, en cualquiera de sus niveles, el poder es un servicio y que “la autoridad es, sobre todo, una fuerza moral” (Gaudium s Spes, 74). Cuando se considera al poder político en absoluto, se lo diviniza. Ello acontece en la práctica, si todo se reduce a la política o se hace de la política una religión. Entonces priva el interés del partido sobre el bien común, se quiebra la amistad social, se cae en violentas sectorizaciones, sufre fisuras la justicia y se incurre en el culto de la personalidad o en el aplastante dominio de un grupo social sobre el resto, desacreditando el estado de derecho.

(Conferencia Episcopal Argentina)

MED SPOMINI IN BOŽIČNO RESNIČNOSTJO

Sneži, cel dan sneži v spomin v božično noč.
In zvon, težak od skritega veselja,
oznanja rojstvo Sina Božjega na moč.
Lepó je, kot da zmeraj bo nedelja.

Nihče ne sluti, da je daleč tam nekje
že vse pripravljeno za vojne valje
in naša zemlja biti naša več ne sme,
kar z žico tajni zemljevid obdal je.

Zdaj vem, zakaj takrat bili smo srečnih lic:
sam Jezušček je bil navzoč med nami.
In ko so nas izgnali, z nami šel je vstric
(a z drugimi v Nebo na oni strani).

In spet se zdaj ob jaslicah ustavljamo,
kjer pot drži v tujine novo leto —
o, da bi našli z istim ljubim Jezuščkóm
še lepši Božič, skrit v izgnanstvo sveto.

Vladimir Kos

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 56

JANUAR 1989

Slovenska verska skupnost v Argentini v letu 1989

V Gospodovem letu 1989 — enajst let pred dva tisoč letnim jubilejem Kristusovega učlovečenja, v katerega so uprta naša srca, ob 30-letnici napovedi II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora in smrti nepozabnega škofa Gregorija Rožmana, ob 40-letnici našega prihoda v deželo ob Srebrni reki na južni polobli, ob 50-letnici mednarodnega kongresa na čast Jezusu Kristusu, kralju vesoljstva, in začetka II. svetovne vojne, ki je mnogim na svetu spremenila življenjske načrte, in v času priprave na 500-letni jubilej začetka evangelizacije novega kontinenta... se bomo Slovenci v Argentini po zgledu slovenske metropolitije zavestno prizadevali za življenje, gradnjo in rast žive Cerkve v naših družinah, v naših „farnih“ skupnostih, v vsem našem verskem občestvu v Argentini.

Življenje Cerkve se razodeva na treh področjih: 1. v bogoslužju, 2. v oznanjevanju in 3. v diakoniji — v služenju — in sicer na vseh treh področjih hkrati. Čim lepše poteka bogoslužje, čim bolj je razvejano oznanjevanje in čim bolj pozorna je diakonija, tem bolj je živa farna skupnost, tem bolj je živo vse občestvo.

Ker pa je življenje Cerkve silno bogato tako v bogoslužju, ozna-

njevanju in v diakoniji, zato bomo v posameznih letih lahko odbrali le posamezne vidike njenega življenja.

Glede bogoslužja bomo najprej izbrali sveto mašo, Kristusovo in našo daritev, skrivnost vere, zakrament dobrotljivosti, znamenje ednosti, vez ljubezni, velikonočno gostijo, v kateri se prejema Kristus, duša napolnjuje z milostjo in nam daje poročstvo prihodnje slave, kot so zatrdili koncilski očetje v konstituciji o svetem bogoslužju.

II. katoliški shod Slovencev v Argentini 1987 je v sklepni izjavi zatrdil: „Redno, zavestno, pobožno in dejavno se bomo, kot nam naroča II. vatikanski cerkveni zbor, udeleževali bogoslužja, posebno svete maše... ki gradi našo včlanjenost v Cerkev, ki je skrivnostno telo Jezusa Kristusa.“

Bog daj, da bi bile naše nedeljske sv. maše tako v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu kot tudi v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi pa v Bariločah, Carapachayu, Castelarju, Mendoza, Ramos Mejiji, San Justu in San Martinu tako oblikovane. Bog daj, da za njimi ne bi zastajali tisti kraji, kjer imamo sveto daritev mesečno ali vsaj od časa do časa. Med take kraje štejemo Villa Devoto v Buenos Airesu, Berazategui, Hurlingham, Loma Hermosa, Mar del Plata, Miramar, Rosario, San Luis, Transradio in Tucumán.

Lepo oblikovane maše in s čim večjo udeležbo vseh tam bivajočih rojakov bodo obnem tudi šola krščanskega življenja in priprava na diakonijo, služenje bratom v ljubezni in resnici.

Glede oznanjevanja božje besede, o katerem neprestano spodbuja sveti oče, bomo posvetili vso skrb nedeljski pridigi, verskemu tisku in posredovanju potrebnih verskih tem mladini, dekletom in fantom, ki se pripravljajo na življenje. Seveda nam bodo vse dni pri srcu šolski in predšolski otroci, mladi zakonci in vse božje ljudstvo.

V današnjem času se nihče ne sme zadovoljiti le z nedeljsko pridigo. Verski tisk spada v vsako krščansko družino. Verski tisk nas namreč neprestano združuje in oblikuje. Verski tisk ima v vsaki hiši prvo mesto za znamenjem sv. križa in podoba božje Matere. Verski tisk je pred televizijskim aparatom, pred radijem, pred številnimi iznajdbami današnjega časa.

Tretje področje našega dela pa naj bo diakonija, služenje bratom in sestram, preprosto povedano: duhovna in telesna dela usmiljenja. V večernicah na praznik Jezusa Kristusa, kralja vesoljstva, bremo: „Kristus, naš kralj in pastir, zberi svoje ovce iz vseh krajev, pasi jih na svojih zelenih in sončnih pašnikih. Naš voditelj in zveličar, sprejmi med svoje ljudstvo vse ljudi, ozdravi bolne, poišči izgubljene, ohrani močne, pokliči oddaljene, zberi razkropljene, opo-

gumi malodušne...“ Vse to je diakonija. Prvi „diakon“ je Jezus Kristus. Za njim in z njim pa smo mi vsi.

Na tem polju je med nami veliko dela. Ločijo nas velike daljave. Ti in oni so zapustili našo skupnost. Ne manjka malodušnih, osamljenih, naveličanih, bolnih, ostarelih.

Čim bolj bo Cerkev živa med nami, tem mirnejši in srečnejši

bomo. Živa Cerkev v našem slovenskem občestvu po vsej Argentini, bo močna opora deželi, v kateri živimo, in domovini, iz katere izhajamo. Bo svetla lučka, ki bo osvetljevala vesoljno Cerkev, ki je Skrivnostno telo Jezusa Kristusa, zakrament našega odrešenja.

Do vedno bolj žive Cerkve v vsej naši skupnosti pa vodi le ena pot, pot preko zdravih, vernih in številnih družin. Čim bolj bodo naše družine „domača Cerkev“, kot so dejali koncilski očetje, čim bolj se bo v njih razlegala božja beseda in molitev, čim bolj bodo vsi družinski člani vrednotili sv. mašo in iz nje živeli polni dobrote in usmiljenja, tem bolj bomo vsi skupaj živa Cerkev na pragu tretjega tisočletja.

Alojzij Starc

MOLITEV OB STAREM LETU

Gospod, oziram se na pot, ki sem jo že prehodil. Zahvaljujem se ti zanjo: hvala ti za vse: za to, da si; za to, da sem; za življenje, za bližnje, za vse, kar sem dobrega prejel od tebe ali od ljudi, pa tudi za vse preizkušnje in bolezni. Obenem te prosim odpuščanja za vse žalitve in za vse, kar sem dobrega opustil.

Gospod, mislim pa tudi na pot, ki je še pred menoj. Obe sta le del poti, ki se je pričela in se bo končala v večnosti.

Kakšna bo in kod bo vodila, ne vem. To veš le ti, zato jo polagam tebi v roke. Tebi, Gospod, ki si pot, resnica in življenje. Amen.

MOLITEV OB NOVEM LETU

Gospod mojih ur in mojih let, dal si mi veliko časa. Čas je za menoj, čas je še pred menoj. Bil je moj in bo moj in podaril si mi ga ti. Zahvaljujem se ti za

vsak udarec ure in za vsako jutro, ki ga doživim.

Ne prosim te, da mi daš več časa. Prosim te za modrost, da bi vse ure prav izrabil.

Prosim te, da bi znal nekaj svojega časa ohraniti za to, kar ni ukaz in dolžnost: nekaj za tišino in zbranost, nekaj za igro in razvedrilo, nekaj za ljudi ob robu mojega življenja, ki potrebujejo družabnika.

Prosim te za prizadevnost, da svojega časa ne izgubljam, ne zapravljam, ne tratim. Vsaka ura je kot košček njive: rad bi jo preoral, rad bi v brazde zasejal ljubezen, take misli in besede, ki bodo obrodile sad. Gospod, blagoslovi to leto!

NOVO LETO, MLADO LETO

Novo leto, mlado leto, vzemi željo za pozdrav: Naj se vsak potrudi vneto, da bo vsem na svetu prav!

Lili Novy

Neodposlano pismo

Bližajo se dnevi, ki po zunanjem videzu morda zapuščajo v človeku najgloblje in najbolj očarljive vtise. Čas okrog božiča...

Zdi se mi, da se v meni spet dramijo otroštvo, sveto, nedolžno, svetlo kot zvezde. Količko neizbrisljivo sladkih doživetij vstaja v globini duše! Lesketajoča božična drevesca in boječi plamenčki svečk dihajo na njih. Vejice so obtežene z rdečimi in rumenimi jabolčki (danes jih nadomeščajo plastične goljufije), zlati orehi nihajo na dolgih nitih, v srebro odeti storžki se vrtijo in ponuja-

jo svojo bogatijo. Pa vid jemajoča zvezda: čar in izpolnitev naznanila trem Kraljem. In kitice zlatih in srebrnih niti z vrha do tal, kakor bi jih bili razpletli res sami živi nebeški angeli.

Vse ovijajo prozorni štrenasti oblački kadila, ki se s toplo ljubeznijo dotikajo človekovega srca in prinašajo mir.

In hlevček z mahom (ti veš, da ga pri nas ni), za preprosto sveto družinico. Skoraj skrit je pod vejami drevesčka. Drobnja lučka ga izdaja iščočim očem. Kako smo ga nekoč otroško vdani pripravljali, da bi bil čim udobnejše bivališče drobnemu Detetu, ki je prineslo svetu božje darove: mir in ljubezen.

Radi bi se bili tedaj pomešali med tiste ljubke pastirčke, ki so smeli stati čisto blizu jaslí in se nasmihati Jezuščku med Jožefom in Marijo. Tóda nismo se upali dotakniti niti Jožefove laternice ali popraviti kako slamico na ležišču. To je bila božja družinica in vse okrog nje skrivnostno...

Zametni baldahin noči se je z drhtečimi zvezdami razpel od začetka do konca čez zemljo.

Nikoli nismo zamudili polnočnice. Vse nam je bilo sveto, vse sreča!

In pesmi in orgle in drhtenje zvonov! Še danes me pretrese do

globin srca, ko jim prisluškujem in med njimi iščem svoje, domače, šentvidske, iz vznožja Haloz, ki mi prinašajo ljubezen in domačnost. Prislunhem ptujskogorskim: pozdrav Matere zveni iz njih, Dobrotnice — kot varuhinja je hodila z mano po širjavah sveta. Vse to še vedno živi v meni v daljnih spominih, ki jim ni konca. Bogu sem hvaležen za toliko doživetij! Lepih in vzvišenih, bridkih in trpečih. Vse je bil božji dar. In za vsak dar sem Darovalcu hvaležen. Zato mu tudi jaz zapojem: Slava Bogu na višavi...!

Take misli me obdajajo, ko se čez široka morja mudim pri Tebi in Ti pišem. Pišem spet ob novem Božiču, ki nam ga je Bog naklonil doživeti.

Naj Ti bo ob mojih besedah toplo pri srcu, kajti želim Ti božjega miru in veselja! Tudi Ti zapoj Bogu hvalnico. Tako se bova po njenem napevu nekje nad zemeljskimi višavami srečala v ljubezni, ki jo prinaša čudež božičnega večera.

Smehlajaj Kristusa — Odrešenika naj Te objame!

Topel pozdrav!

ADVENTNI SVET OB MORJU

V ozkih ulicah mesta Šizuóka
bel sazánka razcvet brli v advent.
Ribiči pa motré november svoda,
ritem morske gladine, veter z vzhoda —
s koncem leta se bliža višek cen.

Jaz pa pel bom o cvetnatem decembru:
bel je kakor Deklé Brezmadežno
z Detetom, ki ga nosi prav pri srcu,
Sina, večno Besedo v božjem Srcu —
ki izbral je za Svojo mamó Njo.

Pel bom z brega nad morjem; naj ojači
tiho pesem veselja v silen val,
da ga nesejo v svod obzorja vali,
vrisk, ki se enači s šumom v hvali,
v sončnih zvezdah adventa pen kristal.
Bor na pesku z menoj bo praznoval.

Šizuóka, po naše Tíhi hrib, je nekdanje ribiško mestece, vsaj dve uri s posebnim brzcom iz Tokia; ostanki gradu v njem spominjaje na zadnje dneve, ki jih je tukaj preživel japonski diktator Tokukáua Iejásu (po naše pisano).

Vladimir Kos

USTVARJALEC SRC IN ZVEZD

Na Božič ni me strah veselja v molku,
s svetlobami odmerjenih razdalj,
ogromnih sonc, ki ne vedo za bol,
gorečih zvezd brez zraka varne halje —

med nas prišel je Ustvarjalec zvezd!

Na Božič ne plaši me primerjava:
kako neznamen sem in omejen;
da dih postaja zmeraj bolj rjav;
da brez ozira na ta svet uvene —

kot mi postal je Ustvarjalec src!

Na slamici leži, neznatno Dete,
sam Božji Sin, človeka večna čast.
Tako ima nas rad, da brez besed
leži med nami, čisto v naši lasti,

čeprav je Ustvarjalec src in zvezd.

Ne vem, kaj čutiš Ti. A jaz vesel sem.
Mariji rečem: „Veš, imam Ga rad.“
Obraz je mamin srečen, svet, zardel;
naj spet, me vabi, pridem obiskát,
naj več ne bo me strah nebeških cest.

Vladimir Kos

BOŽIČNA MOLITEV

Hrup tekmujočih korakov — kam?
Lažne, odvečne besede — čemu?
Koliko udarcev po srcu in senc
na poti!

Jezus v jaslicah daleč in sam,
jaz sem pribit in ne morem od tu,
pridi mi Ti naproti!

Novorojeni, o vzdigni me,
z milostjo operi te kalne oči,
dušo z odmevi tišine napoji!
Naj me otroštva čisti zrak otme,
zgled nepozabnih iz najlepših
dni
varje po stezi me Tvoji!

Vinko Beličič

TRIJE KRALJI

Nekoč so tri kralji po vasi šli
in z njimi zvezda vsa zlata,
pred njihovo sveto pesmijo
odprla so vsaka se vrata.

Zdaj nekje v skrinji obleke leže,
zdaj nekje v skrinji krone blešče
in čas je mrzel kot led.

Karel Mauser

Novo leto
ob božičnem drevescu

Čuj, že na polnoč bije.
Staro leto je že mimo.
Hitro svečice prižgimo,
da nam novo vsem zasije.

Rdeče svečke, da dobrota
zmerom bi bila med nami,
bele svečke, da med nami
ne postal bi kdo sirota.
In še svečko, da na svetu
ne bilo bi vojn v tem letu.

Hitro svečice prižgimo,
svečke bele in rdeče,
da bilo bi mnogo sreče.
Staro leto je že mimo :
čuj, že na polnoč bije....
Novo leto naj zasije!

Janez Menart

DOBRO DELO

Kdor bo delal dobro delo,
kdor bo drugim na pomoč,
mu poteče dan veselo,
ga mehko zaziblje noč.

Lili Novy

Ljubi in delaj, kar hočeš

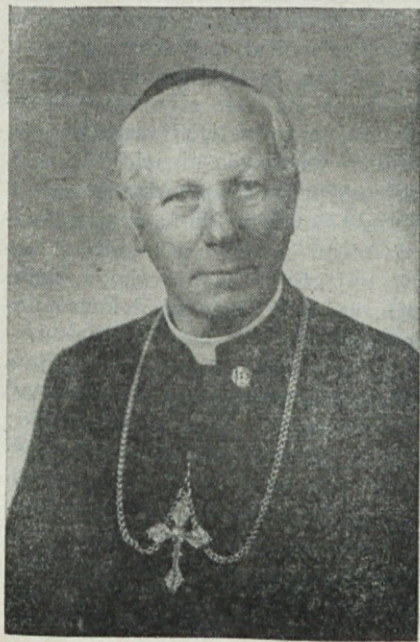
Osebnosti, ki nosijo v življenju narodov in človeštva zgodovinsko pomembnost. imajo vsaka svojo zaznamovanost. Poznamo zavojevalce, osvoboditelje, zedinjevalce, reformatorje, branitelje, pa tudi duhovne prenovitelje, snovatelje družbenih sistemov, reševalce iz katastrof, odkritelje in iznajditelje in mučeniške žrtve za človeštvo. Vemo pa tudi za take, na katere kaže zgodovina s sramotilnim prstom.

Kako bo v naši zgodovini zaznamovan škof Gregorij Rožman? Za nas je bil duhovni oče, ki je v takratnih katastrofalnih raz-

merah prevzel pred okupatorji zastopanje njemu zaupanega ljudstva v njegovih neposrednih in temeljnih življenjskih interesih in se odločil za moralno podpiranje idejnega in oboroženega odpora proti komunistični revoluciji. Za druge je prav zaradi tega, a na zunaj pod obtožbo zaradi odnosov z okupatorji, bil dolgo časa zaznamovan z izdajstvom, saj je bil pod to oznako tudi obsojen v javnem procesu in tako obravnavan v režimskem časnikarstvu in zgodovinopisju.

A čas teče in miselnost se spreminja. Govorjenje o narodnoosvobodilnih nastopih je vedno manj prepričano, razočaranje nad „socializmom vzhodne vrste“ vedno globlje. S tem pa tudi raste splošno mnenje, da tisti, ki so se na začetku uprli komunistični revoluciji, niso pogrešili. O tem je v slovenskem osredju vedno večje soglasje, saj to stališče tudi nujno izhaja iz današnje zavesti, da je partija zgrešila in da mora z oblasti. Današnji odklon od partije se ujema s tedanjim odporom in tako odpada notranji razlog, da so škofa in tiste, ki so mu sledili, obdali z očitkom o izdajstvu.

Ostaja tako le še težava pri ocenjevanju odnosov z okupacijskimi silami. Če bi imeli od dogajanj treznejšo zgodovinsko oddaljenost in mirnejši prijem, bi se lahko odločili, da prepustimo zgodovinskim znanstvenim razglabljanjem

vprašanje o tem, kakšne taktične odločitve bi bile takrat za protikomunistično stran bolj ustrezne. Pri tem bi se lahko postavljale teoretične ugotovitve, da je bilo škofovo ravnanje edino možno, najbolj ugodno ali vsaj najmanj tvegano, lahko pa bi se izmišljale tudi podmene o boljših poteh in bi se tako ugotavljala le stvarna zmeta pri ukrepanju,

A preveč je še vidna prilepka o narodnem izdajstvu, čeprav ta že bleďi in odpada. To pa je moralna označitev, mimo katere ni mogoče neprizadeto in katera ne sme ostati kot madež v zgodovini.

V zvezi s škofom Rožmanom o narodnem izdajstvu sploh ne more biti govora. Že sam pojem narodnega izdajstva je neobstoje. Pri dejanju izdaje gre za ravnanje, s katerim se neposredno izroči ali prepusti propadu določen subjekt. Izdati je mogoče prijatelja, predstojnika, svojo bojno enoto, domovino kot družben organizem. Ni pa mogoče izdati idej ali vrednot, ker ne predstavljajo stvarnih pojavov, ki bi jih bilo mogoče neposredno uničiti ali onemogočiti. Narod je skrivnosten pojav, ki ga je mogoče ogroziti le z dolgotrajno načrtno akcijo od zunaj, taki akciji pa ni mogoče dati v roke naroda z enkratnim izdajavskim dejanjem. Narodne duše pojmovno sploh ni mogoče izdati.

Na očitke proti škofu Rožmanu o njegovem narodnem izdajstvu so se dvigali domá tudi glasovi v njegovo obrambo. Škof menda ni imel voditeljske osebnosti, znašel

pa se je v izrednem položaju in se je v njem odločal, kakor je pač vedel in znal. Zato mu ni zameriti ravnanja, čeprav je objektivno vodilo v narodno izdajstvo. Tako so ga zagovarjale celo nekatere cerkvene osebnosti.

Taka obramba je za škofa ponižujoča. Pomišlovalno prizanesljivo ga odvezuje krivde za gnusna dejanja. V resnici pa objektivnega izdajstva sploh ni. V primeru izdaje je med bistvenimi elementi dejanskega stana direktna naklep. Pri vseh hudodelstvih je tako, da brez naklepa ali malomarnosti samó ni krivde. Za tistega, ki je dejanje storil, se v takem primeru ne šteje, da ga je tudi zagrešil. Pri izdaji pa brez direktne namere sploh ni hudodelskega dejanja, torej tudi ne objektivne nemoralnosti ali protipravnosti, vsaj ne s tako označitvijo. Tako npr. tudi ni tatvine, če storilec nima namena, da si odvzeto stvar protipravno trajno prilasti, ali goljufije, če nima namena, da si pridobi protipravno premoženjsko korist ali da koga oškoduje. Škof torej ne samo ni bil kriv, ampak tudi ni storil objektivno izdajavskega dejanja, saj mu nihče ni dokazal naklepa proti narodu ali ljudstvu.

Kako nevarno je manevriranje s pojmom izdajstva, ponazori sv. Avguštín, ko razlaga svoje geslo: Ljubi in delaj, kar hočeš. To geslo, ki se kdaj navaja neprilичno in neosnovano, včasih pri zagovarjanju po sebi nemoralnih sredstev in postopkov, takole razlaga:

Jezusa Kristusa je izročil Oče, izročil pa ga je tudi Judež. Mar ni to eno in isto dejanje? Judež je Kristusa izročil, to je izdal. Potemtakem ga je izdal tudi Oče?

Bog ne daj, da bi mislil kaj takega, mi porečeš. Venlar tega ne trdim jaz, ampak apostol Pavel, ki piše Rimljanom: „In on svoje-mu lastnemu Sinu ni prizanesel, ampak ga je dal za nas vse.“ V pismu Galačanom pa piše: „Tako ga je Oče dal in sam se je dal za nas.“ Kakšna razlika je torej med Očetom, ki izroča svojega Sina, in Sinom, ki izroča sam sebe, ter Kristusovim učencem Judežem, ki tu-di izroča svojega učitelja?

Razlika je ta, da sta Oče in Sin ravnala iz ljubezni, Judež pa za-radi izdajstva...

Bog si je postavil za cilj, da odreši in odkupi našo dušo, Judež pa je gledal samo na to, koliko bo iztržil za svojo izdajo...

Iz različnega hotenja se torej porajajo različna dejanja. Gre si-cer samo za eno dejanje, vendar če ga presojamo po namenu, za-radi katerega je nastalo, ga lju-beznivo sprejemamo ali pa obso-jamo.

Toliko zmore torej ljubezen. Saj vidite, da že sama opredeljuje člo-veška dejanja in utemeljuje nji-hovo resnično razliko. To razliko vzpostavi edinole zakoreninjena ljubezen. Številna dejanja so lah-ko na videz dobra, a ne poganjajo iz ljubezni. Pri tem pa spolnjuj-te to kratko zapoved: „Ljubite in delajte, kar hočete.“ Če molčite, delajte to iz ljubezni. Če sprego-

vorite, naj vam besede narekuje ljubezen. Če posvarite brata, sto-rite iz ljubezni. Če se vam zdi, da mu je treba prizanesti, naj bo to prav tako iz ljubezni.

Imejte v svojem srcu globoko zakoreninjeno ljubezen in rodila bo imenitne sadove.

Ker je škofa Rožmana v vsem, kar je ukrepal, nagibala ljubezen do vseh, ki jim je bil pastir in v tistih skrajnih razmerah včasih tudi voditelj, mu pravična ljudska sodba že vrača čast in ugled, zgo-dovina pa ga bo zaznamovala kot svetlo osebnost v življenju sloven-skega naroda.

Božidar Fink

Zaledje v domovini

Slovenske fare v zdomstvu in iz-seljenstvu potrebujejo za uspešno de-lovanje tudi močno zaledje v domo-vini. Cerkev doma naj bi ustvarjala takšno zaledje s pomočjo komisije za izseljence in zdomce pri Slovenski po-krajinski škofovski konferenci. Ta bi po eni plati informirala domači pro-stor o naših rojakih na tujem, po drugi pa bi pošiljala našim zdomskim in izseljenskim faram potrebne pri-pomočke za vzdrževanje vere in slo-venstva med rojaki. Domačo javnost bi redno in načrtno seznanjala z vso zamotano problematiko naših na tu-jem; pripravljala pogovore, okrogle mize, predavanja; organizirala doma srečanja zdomcev in izseljencev, po-leg tega pa pripravljala po vsej Slo-veniji, npr. prek dekanijske mreže, izseljenski dan, namenjen tistim do-ma. In tako dalje.

(Naša luč, 1988, nov.)

Ohranjanje slovenstva in vere med zdomci in izseljenci

Iz predavanja dr. Branka Rozmana na srečanju slovenskih duhovnikov v Celovcu 18. avgusta 1988

Kot naslov pove, gre pri tem premišljanju za dve stvari: za ohranjanje narodnosti, t.j. slovenstva, in za ohranjanje vere t.j. katolištva, oboje pa v določenem prostoru, to je med našimi zdomci in izseljenci. Oznako zdomci jemljem za naše rojake, ki so le začasno na delu v tujini, pojem izseljenci pa za tiste, ki so se od doma izselili za stalno. Naj omenim, da se vedno več naših zdomcev po Zahodni Evropi spreminja v izseljence; glavni razlog za to je gospodarska kriza v domovini.

Pri tem premišljevanju gre predvsem za ugotavljanje nalog slovenske Cerkve, ki jih ima pri ohranjanju narodnosti in vere med našimi rojaki na tujem.

Dolžnost gojiti slovenstvo

Glavni razlog, da je ohranjanje narodnosti dolžnost, je dejstvo, da je sleherna narodnost vrednota, v bistvu vsake vrednote pa je, da jo je človek dolžan ohranjanje. Ob obisku v Argentini je nadškof Šuštar to misel izrazil v negativni obliki takole: „Kdor svoj narod izda ali pozabi, kdor se

mu izneveri, naredi nekulturno dejanje, ne glede na svojo etično odgovornost.“

Dolgoletni delegat za Slovence v Argentini msgr. Anton Orehar je zagovarjal načelo, da je treba izkoreninjanje iz rodne narodnosti in prehajanje v narodnost nove domovine zavirati. Najbrž je zagovarjal to zaviranje predvsem iz verskih razlogov, kajti velikokrat je bilo v tujini potrjeno dejstvo, da se je tisti, ki se je odtujil svoji narodnosti, kmalu odtujil tudi Cerkvi.

Še to: ohranjanje in gojiti slovenstvo je predvsem kulturni pojem. Dr. Vinko Brumen pravi: „Bistveni znak domovine je tisti rahli pajčolan kulture, s katerim je narodova ustvarjalnost prekrila zgolj fizične akcidence nekega ozemlja.“ Pri ohranjanju narodnosti gre torej za obliko življenja, ki črpa iz slovenskega kulturnega izročila. Konkretno pomeni to gojiti slovensko zavest, ohranjanje pozitivne lastnosti slovenskega narodnega značaja (poštenost, delavnost, srčno dobroto, gostoljubnost, skromnost...), ohranjanje materni jezik,

narodne običaje, slovensko pesem, črpati iz narodne duhovne zakladnice. Napačno bi bilo zamenjati kulturo s folkloro, kajti slovenstva v tujini ne bodo reševali ne čepavčiči ne kranjske klobase ne narodno zabavni ansambli ne narodne noše.

Slovinci si morajo ustvariti strukture svojega narodnega življenja

Kaj so te strukture? To so društva, organizacije za gojitev kulturnega, prosvetnega, tudi verskega življenja. Tisk, knjižnice, časopisi, šolski tečaji, pevski zbori, gledališke skupine, športna društva. Razlog za te strukture je jasen: s tem si izseljenci priskrbijo skupinske narodnostne vplive, ki jim bodo pomagali ohraniti slovenstvo.

Kako je s temi strukturami med Slovenci po svetu? Župnik Janez Rihar iz Fužin v Ljubljani je obiskal argentinske Slovence in o njih v Družini zapisal: „Njihovo življenje na verskem, duhovnem, kulturnem, znanstvenem, gospodarskem, socialnem, športnem in turističnem področju je visoko nadpovprečno.“ Kolikor ta hvala drži, so razlogi za takšno stanje tile: izseljenci veliko več žrtvujejo za ohranjanje slovenstva kot zdomci, ker si želijo v tujini pač ustvariti drugo Slovenijo; pri argentinskih Slovencih ne gre za ekonomske emigrante, ampak za ideološke, kar vključuje veliko idealizma; naselili so se precej skupaj in med njimi je dosti razumnikov.

Tržaški pisatelj Alojz Rebula je zapisal v knjigi Vrt bogov: „Edina slovenska kultura, ki gre v zdomstvu čez folkloro, je argentinska. Konkretno: Slovenska kulturna akcija.“ To ne drži povsem. Ne za Argentino, ne za druge dežele, kjer živijo Slovenci. V Argentini je še marsikaj kulture zunaj Slovenske kulturne akcije: osnovnošolski tečaji in srednješolski tečaj, predavanja pri Slovenskem katoliškem starešinstvu, pevski zbori in gledališke skupine, publikacije Svobodne Slovenije, verske revije ipd. Po drugih državah pa imajo Slovenci tudi pevske zборе (npr. v Belgiji, Holandiji, v ZDA, Kanadi, Avstraliji), pa šolske tečaje in še marsikaj.

Za ohranjanje slovenstva v tujini morajo skrbeti izseljenci sami. Slovenska Cerkev jih mora za to delo predvsem motivirati.

Ohranjanje slovenstva v tujini je dolžnost izseljencev samih — brez njih ne more tega storiti nihče drug. Starši imajo dolžnost posredovati te vrednote tudi svojim potomcem. Konkretno to pomeni, da govorijo doma slovensko in gojijo vse druge možne oblike slovenstva ter da sodelujejo pri slovenskih organizacijah društvih, farah in ostalem.

Pri tem jim mora najprej pomagati osrednja Slovenija. Kakor ima družina do svojih članov določene dolžnosti tudi še potem, ko so se ti že osamosvojili, tako ima tudi domovina dolžnosti do svojih izseljenih članov. Kolikor je slovenstvo pri izseljencih bolj v nevarnosti kot doma, toliko večjo pomoč jim mora domovina nuditi.

Kako je to videti konkretno? Izseljenska matica vabi na srečanja izseljencev v domovini, po tujini pa ustanavlja klube. Ljubljanski Teleks je pred nedavnim zapisal: „(Za naše zdomce) so prisrčni nagovori in podiranje kegljev na zdamskih proslavah resda prijeten dogodek, toda ko fikcija prazničnega razpoloženja preide, se izkaže, da je domovina, razen besed, sposobna ali pripravljena ponuditi bore malo“.

Za zdamskega duhovnika so ti klubi zelo vprašljivi. Ker so le

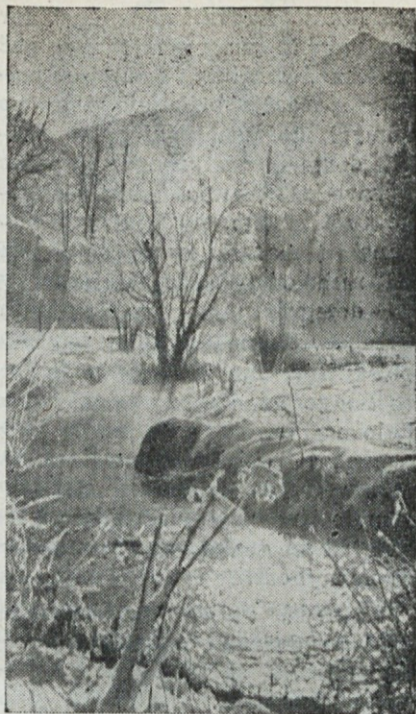
transmisija režima oz. partije, je duhovniku zaradi ločitve Cerkve od države vhod vanje prepovedan. Poleg tega pa tudi že po svojem poslanstvu ne more biti pripravljen sodelovati s podružnicami nedemokracije in ateizma, ne enkrat pa tudi špijonaže.

Tako nastaja tu prazen prostor, ki bi ga Cerkev rada zapolnila, čeprav ni to njena direktna dolžnost, ko bi imela za to primerne kadre. Tako ga precej neuspešno zapolnjuje partija, sicer so pa naši ljudje v glavnem izpostavljeni vplivom tujine.

Tudi nova domovina je dolžna pomagati priseljencem pri ohranjanju njihove narodnosti. Države, ki sprejemajo imigrante, se vedno močneje zavedajo, da pomeni ohranjanje prvotne narodnosti pri priseljencih za te države samo obogatitev. V skladu s tem spoznanjem jim nudijo zadevno pomoč.

Slovenska Cerkev bi morala gojitev slovenstva predvsem motivirati. Neposredna naloga Cerkve je evangelizacija in delitev božjega življenja. Zato ni njena naloga ustanavljati npr. tečaje za slovenski jezik, slovenske knjižnice, revije ipd. Motivirati za ohranjanje slovenstva pa je dolžna iz dveh razlogov: zato, ker je narodnost podgradnja verskega življenja in torej važna opora zanj. Zaradi tega drugega razloga mora Cerkev storiti celo več kot ohranjanje narodnosti le motivirati.

Slovenska Cerkev mora med slovenskimi izseljenci slovenstvo tudi gojiti, kolikor je to podgradnja njihovega verskega življenja

To, da je slovenstvo pri izseljencih podgradnja njihovega verskega življenja, pomeni, da svoje versko življenje najlaže in najuspešneje gojijo v slovenskem jeziku in s slovenskimi melodijami. Tako je slovenstvo zanje velika, če ne naravnost odločilna opora verskega življenja. Odtod dolžnost Cerkve, da slovenstvo med njimi tudi pozitivno goji.

S tega vidika je zanimiv primer obeh naših svetniških kandidatov Baraga in Slomška. Baraga je porabil nemalo časa za pisanje indijanskih slovnice in slovarjev. Iz kakšnega motiva je to počel? Da ohranja njihovo narodnost, torej za ohranjanje čisto naravne vrednote, ali da s tem ohranja podgradnjo njihovega verskega življenja, ali pa končno iz obeh motivov? Slomšek je znan po delu za ohranjanje slovenstva in po svojih anatemah nad narodnimi odpadniki, ki jih je — anateme — možno razumeti samo iz tedanjega časa in tedanjih razmer. Ustanovitev Mohorjeve družbe, pisanje Drobtinice, propagiranje slovenske nedeljske šole — iz kakšnih motivov je vse to delal? Najbrž iz istih kot Baraga.

Sicer sta pa ta dva motiva najbrž tudi najboljši odgovor na očitek klerikalizma slovenskim duhovnikom v preteklosti, ki so bili aktivni v šolstvu, na finančnem in gospodarskem področju, pri ljudski prosveti in v politiki.

Kar zadeva dejansko uresničevanje te dolžnosti, to je, da bi slovenska Cerkev med našimi izseljenci direktno posegala na prosvetno in kulturno področje, je treba reči: utopično je misliti, da bi kakšen duhovnik v izseljenstvu in zdomstvu ustanavljal strukturo slovenskega družbenega življenja, kot to počno npr. laiki v Argentini: noben duhovnik nima ne časa ne sil, da bi to

zmogel, tudi ko bi imel talente; vsekakor pa naj bi vsak duhovnik motiviral za to delo laike, kajti kolikor več bo v tujini vsestranskega slovenskega življenja, toliko bolj bo živo tudi versko življenje naših izseljencev, vsaj kar ga gojijo v slovenskih okvirih.

Slovenska Cerkev ima dolžnost gojiti med slovenskimi katoliki na tujem versko življenje

Po cerkvenem pravu ima skrb za dušno pastirstvo priseljencev krajevni škof, npr. za Slovence v Berlinu berlinski škof. Vsak krajevni škof naj po cerkvenih navodilih ustanavlja zanje misije, t.j. personalne župnije, ki jih vodijo duhovniki iste narodnosti, kot so člani teh misij. Tako je organiziranost in živost vsake takšne misije dejansko odvisna, ne od krajevnega škofa, ampak od Cerkve v matični domovini. Tu pa se začne konkretne težave.

Skupine izseljencev in zdomcev niso prav vključene ne v Cerkev svoje stare domovine, ne v Cerkev nove domovine. Obsojeni so na življenje v nekakšnem mrtvem prostoru, gluhi lozi, ki je krajevnemu škofu tuja po jeziku in mentaliteti, škofom v matični domovini pa zelo oddaljena prostorsko.

Tej težavi je treba dodati še druge: izseljenci ne živijo skupaj, kar je za sleherno faro naravnost življenjskega pomena, marveč raztreseno, včasih na

ogromnih ozemljih; ure maš so velikokrat nadvse neugodne, ker so ugodne ure namenjene pač mašam domačinov; naši izseljenci se počasi potujčujejo, želje po domači maši manjšajo; ob obiskih domovine uslužbenci notranje uprave zaslišujejo naše izseljence tudi o tem, če hodijo k slovenskim mašam, in jih že s tem od njih odvrtaajo; izseljenci v od domovine ne preoddaljenih deželah domovino zelo pogosto obiskujejo, kar je za te naše fare neugodno. Vsi ti razlogi vplivajo na to, da naše maše niso bogve kaj obiskovane. Naravna težnja je, da k mašam z malo z malo ljudmi še marsikdo od tistih, ki so doslej prihajali, počasi neha hoditi.

Kajpada vpliva tako stanje tudi na dušnega pstirja. Ob velikem trudu, saj je treba v nekaterih župnijah včasih za eno mašo prevoziti več sto kilometrov, je redno tako malo vsaj opaznega sadu. Na splošno je treba reči, da te fare ne nudijo veliko osebnega zadoščenja, ki je kljub prepričanju, da Bog ne gleda na uspeh, ampak na delo, vendarle tako močna motivacija tudi pri pastoralnem delu.

V tem oziru so te fare slabše kot fare v misijonih. Ni vedno lahko govoriti z apostolom Pavlom oz. parafrazirati njegove stavke: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Razdalje, skozi sneg in temo prevoženi kilometri, samota, neodzivnost fara-

nov, občutek obrobnosti v Cerkvi, prepuščenost samemu sebi in plavanje v zraku, vedno novo začenjanje in poskušanje novih metod, občutek neuspešnosti, nekoristnosti, odvračenosti... Mislim, da nas ne bo vse to odvrnilo od ljubezni božje..."

Seveda ni mogoče spremeniti nevšečnosti, ki izvirajo iz narave teh far ali iz nujnih spremljevalnih okoliščin. Spremeniti pa bi bilo mogoče nekaj drugega: ustvariti v matični Cerkvi zaledje za Cerkev v zdomstvu in izseljenstvu. Tega zaledja danes ni.

Za uspešno ohranjanje vere in slovenstva med rojaki na tujem naj bi ustvarila slovenska Cerkev močno zaledje

Vzemimo za primerjavo misijonsko delo! Katoliški misijoni imajo v Sloveniji misijonski list, študij misijologije na teološki fakulteti, misijonske krožke, tudi v semenišču, misijonske simpozije, predavanja o misijonih in še kaj.

Od vsega tega ima dušno pastirstvo med Slovenci na tujem občasno kakšen dopis v Družini — niti ne stalne ali v rednih obdobjih

ponavljajoče se rubrike, kje še posebno glasilo; posebno komisijo s tremi člani, z iz vsake škofije po enem; na teološki fakulteti se o tem ne govori; krožkov ni, tudi med bogoslovci ne; enkrat na leto je maša na Brezjah, namenjena predvsem zdomcem, ki so prišli za božič domov na dopust, za vernike, ki živijo doma, pa ni doslej nobenega srečanja; če je kje kakšno predavanje o tej problematiki, je to zato, ker je slučajno prišlo kakšnemu zdomskemu duhovniku na misel, da bi pokazal svoje skioptične slike.

Tu gre le za ugotavljanje stanja. Za dejstvo, da doma še ni zaledja, je vsaj toliko kot Cerkev v domovini odgovorna slovenska Cerkev na tujem, ker ji doslej še ni uspelo ustvariti te zaledje.

Iniciativo za organiziranje takšnega zaledja naj bi imela komisija za izseljence pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci, ki pa naj bi se pri svojem delu tesno naslonila na izseljenške dušne pastirje.

Ta komisija naj bi bila kvantitetno in kvaliteto dovolj močna. K pogovorom naj bi se zbirala dosti pogosto. Študirala naj bi to problematiko, je analizirala in iskala rešitev. Po Sloveniji naj bi razpredla mrežo skupin, ki bi se za ta vprašanja zanimale, npr. pri župnijskih svetih. Tudi v bogoslovju naj bi bil tak krožek, na teološki fakulteti morda semi-

nar. Skrbela naj bi za redno, čeprav občasno poročanje v domačem verskem tisku. Organizirala naj bi simpozije, predavanja, srečanja s to tematiko. Duhovnike v tujini naj bi obveščala o verskih tiskih, ki bi prihajali v poštev za njihove farane, pa jih oskrbovala s prosvetnim materialom (igre, diapozitivi, videokasete, pole za šolske tečaje). Prirejala naj bi študijske dneve s to tematiko. In tako dalje.

Če ni zadosti slovenskega cerkvenega življenja, je treba dajati prednost tujemu.

Gre za navskrižje med narodnim in verskim, kadar nudi slovenska župnijo faranom razmehoma malo verskih uslug, tuja pa mnogo. Seveda je treba dobro pretehtati premoč uslug, saj kvaliteta lahko odtehta kvantiteto: to, da je bogoslužje slovensko, je lahko za koga izrednega pomena. V resničnem navskrižju je pa treba dati prednost verskim vrednotam pred narodnimi, saj so prve absolutne, druge pa ne.

Sicer je pa tu še povsem neraziskano vprašanje načrtnega prehajanja s slovenskega bogoslužja na tuje. V času med obema vojnama se je v severni Franciji dogajalo, da so se poljski verniki udeleževali maš v poljskem jeziku skupaj s svojimi otroki, ki so hodili tudi k poljskemu verouku, čeprav poljščine niso razumeli. Ko so otroci odrasli, so postali ateisti.

Tudi to se dogaja, da gre naš rojak k maši le, če je slovenska. Ker je takšna po mnogih krajih le enkrat na mesec, gre pač samo enkrat na mesec k maši.

Sklep

Ohranjanje slovenstva in vere med našimi rojaki na tujem po vsem tem ni najbolj rožnato. Slovenski duhovniki, ki delajo med njimi, vedo, da mora biti tam, kjer so naši rojaki, navzoč tudi slovenski duhovnik. Važno je, da se njihova sedanja služba čimbolj usposobi, da je čimbolj kvalitetna, da si ustvari doma močno zaledje, v tujini pa laične strukture. Tako bo slovenska Cerkev pri naših zdomcih in izseljencih kar najbolj uspešno ohranila slovenstvo in vero. S tem bo pa svoje poslanstvo izpolnila.

Iz pisma iz Argentine

Tre dni obiskujemo tukaj obširna pokopališča na raznih krajih argentinskega glavnega mesta. Vedno več naših rojakov že počiva na teh božjih njivah. Obenem pa se spominjamo grobov v domačih krajih, ki smo jih morali zapustiti. Še bolj pa gredo naše misli k vsem tistim, ki so bili zaradi krščanskega verskega prepričanja in drugačnega mišljenja pobiti junija 1945. Njihovo število gre čez deset tisoč. Še vedno čakamo, da bodo mogli njihovi svojci na kraje njihovih velikih skupnih grobov.

(Družina, Ljubljana, 6. nov.)

Dan Vseh svetih na ljubljanskih Žalah

Prvič po revoluciji so se v Sloveniji javno spominjali roških, teharskih in vseh drugih žrtev komunizma, ki še nimajo pravice do zaznamovanih grobov.

V domovini so neposvečeni grobovi, v katerih ležijo komunistične žrtve, začeli buditi vest pri nekaterih pogumnih Slovencih. Tako se je prvič po 43 letih zgodilo, da se je v osrednjem slovenskem dnevniku „Delo“ vabilo na sicer skromno komemoracijo v spomin komunističnim žrtvam. Tako je „Delo“ 28. oktobra med pismi bralcev objavilo naslednji zapis:

Dan vseh mrtvih

Da bi morija,
ki nas deli,
se ne ponovila;
da lučka vesti,
ki še brli,
bi ne ugasnila.

S. K.

Na Dan mrtvih, 1. novembra ob 17. uri, se nas bo zbralo nekaj nekdanjih borcev NOV in kulturnih delavcev — in še kdo, ki se za to odloči — na ljubljanskih Žalah v gaju pri glavnem prehodu iz starih Žal na nove (v bližini pokopališča italijanskih vojakov), kjer se bomo spomnili tudi tistih, ki so izgubili življenje kot žrtve stalinizma in človeških zmot; vseh nekrivih ali krivih, obsojenih in neobsojenih, ki počivajo v neznamovanih grobiščih in grobovih v slovenski zemlji, pa jim

ozkost srca in duha okleva priznati pravico mrtvih in javni spomin.

Stanislav Klep, Kranj
Spomenka Hribar, Ljubljana

Dan po Dnevu mrtvih (tako je komunistični režim v Sloveniji preimenoval praznik Vseh svetih) je ljubljansko „Delo“ pod naslovom „Cvetje in spomini“ s poudarjenimi črkami na prvi strani objavilo naslednjo sporočilo o dogodku na ljubljanskih Žalah:

Žrtvam stalinizma in človeških zmot, je bilo napisano na traku venca, ki je po 17. uri ležal na ljubljanskih Žalah pri glavnem prehodu iz starih Žal na nove. Nekaj nekdanjim borcem in kulturnim delavcem se je pridružilo okoli 200 tistih, ki so se tako prvič po vojni spomnili vseh, ki so ostali brez pravice do zaznamovanih grobov: naj bodo to žrtve povojnih procesov, dachauskih procesov ali pa žrtve, ki so ostale na Golem otoku.

„Zgodovini ni mogoče ubežati, nič ni mogoče za večno skriti. Zasleduje nas in postavlja vprašanja, na katera človek ne ve odgovora. Ve samo, da ima pravico živeti in umreti in da mu te pravice ne daje nobena oblast, zato mu je ona tudi ne more odvzeti. To je pravica, ki jo človeku daje stvarstvo; ta pravica ni samo

naravna, je sveta, in človek, ki v njo ne veruje, ni svoboden. Svoboda je ti-soč drobcenih stvari, rojena iz solz in krivic.“ Tako so zvenele besede po-tem, ko je mrak spuščal na Žale, ko so dogorevale sveče okoli venca in na travi. Sledila jim je Lipa zelene-la je.

Ne glede na to, ali bo kdo še kdaj vabil na to komemoracijo, od zdaj naprej se bodo ta srečanja odvijala sama in spontano; namenjena vsem, ki so ostali brez pravice do javnega spomina.

Nato pa je Spomenka Hribar kot pobudnica tega častnega dejanja v istem časopisu 5. novembra med Pi-smi bralcev objavila še naslednje do-polnilo k prejšnjemu poročilu pod na-slovom „Cvetje in spomini“.

„Delo“ je na prvi strani objavi-lo informacijo o prvi javni komemo-raciji „žrtvam stalinizma in člove-kovih zmot“, za vse, „ki so ostali brez pravice do zaznamovanih gro-bov.“ „Delo“ te žrtve tudi našteje: „naj bodo to žrtve povojnih proces-ov, dachauskih procesov ali žrtve, ki so ostale na Golem otoku“. Pri tem „naštevanju“ so torej izpadle žrtve povojnih množičnih stalinističnih lik-vidacij (roške, teharske... in dru-ge), ki niso bile žrtve „povojnih pro-cesov“ temveč so bile preprosto li-kvidirane in tudi ostale brez prave pravice do zaznamovanih grobov — kar je bilo na omenjeni komemoraciji tudi izrecno povedano.

Prav je, da je „Delo“ opozorilo, da ne glede na to, „ali bo kdo še kdaj vabil na to komemoracijo, od zdaj na-

prej se bodo ta srečanja odvijala sa-ma in spontano; namenjena vsem, ki so ostali brez pravice do javnega spo-mina“ — in to na istem mestu — vse dotlej, dokler oblasti ne bodo dovolile dostopa do teh grobov.

Menim, da je bil omenjeni dogo-dek zgodovinskega pomena, saj smo prisotni s tem, da smo v javni spo-min dvignili tudi žrtve stalinizma pri nas, na simbolični način končali sek-taštvo med mrtvimi. Tako smo morda bliže spravi s smrtjo in našo polpre-teklo zgodovino, pa tudi tistemu, kar pomeni „kulturni narod“, saj je piet-etni odnos do mrtvega zadeva srca in duha. „Delo“ je z objavo zapisa o tej žalni slovesnosti ravnalo primer-no nalogam in navadam časnikarstva, žal pa neprecizno, nedorečeno, zato ga s tem dopisom le dopolnujem.

„Družina“ pa je o tem dogođku prinesla naslednje poročilo:

ČAS JE ŽRTVE DAJAL, MI SMO PREKRILI SPOMIN

Ob prazniku vseh svetih ali — ob dnevu mrtvih, prvega novembra 1988, ob 17.05 so „nekateri nekda-nji borci“ na ljubljanskih Žalah, na zeleni jasni, obdani s pokončnimi in ponosnimi smrekami, za obzidjem, kjer se staro pokopališče izroča isti usodji z novim, položili žalni venec z zelenjem in rdečimi nageljni v sre-di; od njega so se sporočilno vili štirje široki črni trakovi z napisi: Njim, ki so brez pravice — do jav-nega spomina, ter Žrtvam stalinizma — in naših zmot. Ob napovedanem času (17.00) še ni bilo videti, da se bo kaj rodilo, samo pet minut po-

zneje pa so v hipu — kot bi se z neba vzeli — sklenili močan obroč ob polčlenem vencu ter prižgali sveče mladi in odrasli, otroci, ženice in starčki. Ne da bi jih kdo napovedal, ne dabi se predstavili, so se vrstili govorniki s kratkimi jedrnatimi nagovori. A bodi zapisano, kakor se je skrivnostno večer podarjal noči in besede znanih ljudi iz naših kulturniških krogov v premislek obroču živih ljudi.

Cerkev Vseh svetih na Žalah je mogla sprejeti le peščico verujočih. Nadškof Alojzij Šuštar je v družbi petnajstih duhovnikov opravil spravno daritev za rajne. Odmevne so bile njegove besede ob spominu vseh svetih. Med grobove se je podal potem — in opravil molitve za rajne. Ob 17. uri se je napovedovala še druga posebnost v tistem neopredeljenem morju ljudi, ki so prihajali na grobove, prižigali sveče, polagali cvetje, kaj pokramljali in odhajali... Kul-

turni delavci in nekdanji borci bodo spregovorili besedo dve v počastitev „njim, ki nimajo pravice do javnega spomina“. V hipu se nas je zbralo z vseh strani in sklenili smo obroč, ki ga je kmalu oblikova'lo daleč nad dvesto ljudi. Molk nas je povezal. Vsi smo vedeli, zakaj smo prišli, vsi smo čakali, kdo bo spregovoril prvi.

Pristopil je k vencu mož, od vojnih let sém so se mu vrezale gube v obraz. Odvetnik in pesnik — je završalo iz žive meje obroča — pobudnik tega spominskega shoda. Razgrnil je list papirja pred seboj... Segment naše preteklosti, na katerega smo malo ali nič ponosni, smo prekrili s črnim prtom skrivnosti, da bi ga čim pozneje odstrli, ali nikdar. Toda zgodovini ni mogoče ubežati in nič za večno skriti. Zaseduje nas in postavlja vprašanja, na katera si človek odgovora ne ve. Ve samo, da ima pravico živeti in da mu te pravice ne daje nobena oblast. Zato mu je ona tudi ne more odvzeti. To je pravica, ki jo človeku daje stvarstvo kot zemeljskemu bitju. Ta človekova pravica ni samo naravna, je sveta, je svetost sama, svetost življenja in svetost smrti. Človek, ki vanjo ne veruje, ni svoboden.

Mož, odet v dolg plašč, je pri teh besedah za hip obstal, potem pa je nadaljeval s pesniškimi verzmi:

„Svobodi, čudežni vrednoti,
po Krstu smo Ime ji vzeli
ko malo smo za njo skrbeli;
pristrigli mi smo ji peroti,
da dalj ne zmore v svojem letu
in ne višin kot prej...
Svoboda, tisoč drobcenih stvari,

rojena solza iz krvi,
izgovorjena radostno kot Mati.
Njej morali smo darovati —
tolažimo si vest — Pilati!
Naj manj zato srce skeli.“

V molku globokem se je talila pesnikova misel. Človeški obroč sem dočuteval, kot da se nekaj težkega vali nanj; vame se je zapodila misel: Samo tisti, kdor spoštuje mrtve, lahko utrjuje prijateljstvo živih.

Večer tone v mrak noči. K vencu je stopila žena v črnini. Časnikarka in publicistka — je završalo v obroču. — „Viri iusti tolluntur et nemo considerat: a facie iniquitatis sublatu est iustus: et in Sion habitatio eius in pace factus est locus eius in Sion habitatio eius. Et erit in pace memoria eius“ (Odstranili so pravične može in nihče se jih ne spominja; po krivici odstranjen, čeprav pravičen, v njegov mir je pripravljen prostor na Sionu — in njegovo bivališče je na Sionu. V miru bo spomin nanj).

Tako so odpevali kristjani, menihi, duhovniki ob smrti pravičnega, Bogu vdanega. Mrtve spoštovati in se jih spominjati! Mar ni to edini način, da v sebi utrdimo čut za usmiljenje z živimi? Čemú bi jih sovražili? Ali ni grenka resnica, ki jo je zapisal Jovan Dučić (Blago cara Radovana): „Ljudje, ki sovražijo, so najprej norci, potem strahopetci, nikdar pa heroji!“

Svetostni molk prekine suhljati mož publicist, kulturni delavec, pristopi k vencu in plamenicam, ki ga obkrožajo. S slabotnim glasom izšepeče: „Državljanska vojna bodi s tem

končana in ti trenutki naj bodo začetek njenega konca!“ Pri vencu, ki je postajal že odrski kraj nastopajočih, ga je zamenjala mlada žena — „pisateljica, kulturna delavka, publicistka“, je završalo iz obroča.

„Ko smo pred leti nekateri začeli govoriti in pisati o narodni spravi in obelisku, si najbrž z mano vred nihče ni mogel predstavljati, da bomo relativno hitro prišli do tega, ko se prvič lahko spomnimo — in to javno spomnimo! žrtev revolucije, žrtev boljševizma. Oblast bi lahko to srečanje prepovedala, pa ga ni. Mogoče je to znak, da tudi ona počasi razumeva, kaj je to pieteta do mrtvih, kaj je to nacionalna tragedija, kaj je to sprava s smrtjo, sprava z zgodovino, kaj je to narodna sprava. Ker nimamo dostopa do grobov in do grobišč, smo se nekateri nekdanji borci in kulturni delavci domenili, da naredimo takšen shod (provizorij). Ne glede na to, ali bo še kdaj kdo vabil na to srečanje prvega novembra, sem prepričana, da se bodo od zdaj naprej ta srečanja dogajala sama in spontano, zakaj na simbolni ravni je nocoj, s tem trenutkom, sprava z mrtvimi narejena. Naj jim bo lahko zemlja!“,

Spomin, žalosten, kot je zemlja grobna, mi je navrgel misel na „Knjigo, ki noče biti requiem“. Ko bi bil Bojan Štih še živ, bi se njegova beseda slišala daleč naokrog. Tako je bilo le nekaj pesnikov in pisateljev, zagrnjenih v molk, morda pa je ta najzgovornejši spomin na tiste kulturne delavce, ki so po vojni morali presedeti v ječah dneve, tedne, mesece in leta — zaradi ništra.

K vencu je pristopil duhovnik, postaven mož z obraščeno brado. Prodoren je bil njegov glas... „Bil sem skupaj s tistimi vrnjenimi iz Vetrinja pri Celovcu, z njimi sem bil v mnogih sobah škofjeloškega gradu in škofovih zavodov v Šentvidu. Imel sem priložnost spoznati razne fante in može. Bilo je med njimi veliko svetosti, morda tudi kakšna barabija, toda veliko več svetosti. Kaj kmalu teh ni bilo več v življenju. Toda, rečem vam, v srcu ne smemo nositi nobene trpkosti, ne zagrenjenosti, še manj pa sovražstva. Za kristjana prav gotovo ne! Zato pa tisti, ki je veren in zna moliti očenaš, naj ga z mano moli za vse, ki so padli v revoluciji in so pokopani bodisi tu v Ljubljani ali kjerkoli v domovini...“

Iz živega obroča se je sprostila v en odmevajoč glas Gospodova molitev. Videl sem jih, ki niso premikali ustnic, toda spoštljivo so spremljali to našo krščansko prepričanost in ubranost. Pretresljiva molitvena serenada, prinašala je kanček blaženosti v tisto večerno uro. Duhovnik je sklenil molitev z vzklikom: Gospod, daj jim večni pokoj, večna luč naj jim sveti, naj počivajo v miru!

Tik ob svoji rami zaslišim polglasno šepetaje: Ali velja ta komemoracija tudi za informbirojevske žrtve, tiste na Golem otoku? Obrnem se. Mlad mož je čakal odgovor. Tisti, ki je o svobodi govoril, mu je pojasnil: Tudi. Tudi zanje in še za druge... K vencu je spet pristopil govornik in pojasnil:

„Pravkar smo zmolili za tiste, ki ležijo v grobiščih Kočevskega Roga. Rad bi vas opomnil, da se v tej ko-

memoraciji spominjamo vseh, ki so ostali brez pravice do zaznamovanih grobov: za žrtve povojnih procesov, kot je bil Nagodetov, za žrtve dachavskih procesov, za žrtve, ki so ostale na Golem otoku.“

Mladi mož, ki je prej spraševal, je stopil iz obroča, jokaje se je bližal vencu: Tudi mojega očeta je pobralo na Golem otoku, tudi on je žrtev...

Oglasila se je pesem LIPA ZELENELA JE, TAM V DIŠEČEM GAJU... Presenetljivo otožno je odmevala. Sveče so dogorevale, redčil se je obroč ljudi. Še po poti domov sem zbrano in ubrano molil zanje rožni venec. V svoji sobici — tudi jaz imam svojo sobico — sem prebral štihovo pripoved, najkrajšo iz vojnih let:

„Po ulicah mesta na osvobojenem ozemlju je kolovratil močno okajen pesnik, kipar in bohem. Bila je lepa mesečna noč. Brez oblaka in polna zvezd. A bohem je tudi videl repatico in jo pozdravil z besedami: 'Večna luč naj nam sveti.' Vsem, ki jih je v tej noči srečal, je salutiral, obenem pa poltihu pel: 'Iz krvi rdeče mladih partizanov zraste nova čaršija'...“

Iz krvi rdeče vseh žrtev vojnega nasilja! In kaj sedaj? Mrtvi ne poznajo sramu! In mi?

Jože Zadravec

Družina, št. 44, 13. novembra

Ljubljanski pomožni škof

Dr. Stanislav Lenič stopil v pokoj

Cerkveni zakonik (kan. 401) predvideva, da škofje s 75 leti zaprosijo za upokojitev. Tudi ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič je še pred izpolnitvijo svoje 75-letnice 22. marca 1986 papežu Janezu Pavlu II. poslal vlogo, kjer je posebno iz zdravstvenih razlogov izrazil željo, da bi mogel stopiti v pokoj.

Kongregacija za škofove je konec junija 1986 sporočila, da je papež ugodil prošnji škofa dr. Leniča, da pa naj se glede datuma dogovori s svojim nadškofom.

Ker se je zdravje škofa dr. Leniča vsaj začasno izboljšalo, čeprav je moral na operacijo in v bolnišnico, sem ga prosil, naj bi vsaj še nekaj časa ostal pomožni škof in generalni vikar in opravljal svoje dolžnosti in škofovsko bogoslužje, kolikor mu je to pač mogoče. Ob izredno močni šivljenjski volji in veliki požrtvovalnosti ter potrpežljivosti je mogel škof dr. Lenič opravljati domala vse svoje dolžnosti.

Ko se je letos v oktobru odločil, da ponovno zaprosi za upokojitev, s katero naj bi vsaj uradno oddal nekatere dolžnosti in je to željo izrazil in utemeljil v daljšem pismu, ki mi ga je izročil 4 oktobra 1988, sva se še osebno o tem pogovorila. Čeprav sem sam želel, da bi škof dr. Lenič mogel čim dalje ostati pomožni škof in generalni vikar ljubljanske nadškofije, sem bil vendar vedno pripravljen, da ustrezem njegovi želji. Po dogovoru z apostolskim nuncijem v Beogradu nadškofom Gabrielom Montalvom sem mu 25. oktobra 1988 poslal posebno pismo škofa dr. Leniča in svoje mnenje glede upokojit-

ve. 5. novembra, en dan pred 77. rojstnim dnevom škofa dr. Leniča, je bila njegova odpoved objavljena v Osservatore Romano in v tem postala pravomočna.

Že nekajkrat sem imel zadnja leta priložnost, tako ob njegovi 75-letnici 1986 in ob 20-letnici imenovanja za škofa 1987, da sem se javno zahvalil pomožnemu škofu dr. Stanislavu Leniču za njegovo izredno veliko delo in neprecenljive zasluge za ljubljansko nadškofijo, za vso Cerkev na Slovenskem in v Jugoslaviji in posebno za naše izseljence po vsem svetu. Zato bi rad tu javno in v imenu škofije, posebno pa še v svojem imenu izrekel zahvalo za tisto delo, ki ga bo z upokojitvijo uradno oddal, to je služba generalnega vikarja, ki jo je opravljal več kot 24 let, vrhovnega dušnega pastirja slovenskih izseljencev od leta 1977 ter sodelovanje v jugoslovanski škofovski konferenci. Bog bodi škofu dr. Leniču bogat plačnik za vse njegovo delo.

Škof dr. Lenič pa je pripravljen, kolikor mu bo dopuščalo zdravje, še naprej ostati član Slovenske pokrajinske škofovske konference s posebno nalogo na liturgičnem področju in delu za duhovne peklice, opravljati škofovsko bogoslužje, posebno birmo, in sploh ostati čim bolj povezan z našo nadškofijo in Cerkvijo na Slovenskem ter sodelovati kakor doslej v raznih svetih in komisijah. Posebno dragoceno bo njegovo sodelovanje v personal-

ni in gospodarski komisiji kakor tudi njegova pomoč z nasveti z duhovniki, redovnicami in drugimi verniki. Duhovnikom naročam, da še naprej omenjajo ime škofa dr. Stanislava Leniča v evharistični molitvi.

Upokojenemu pomožnemu škofu dr. Stanislavu Leniču želim čim boljšega zdravja in obilo božjega blagoslova in še veliko let med nami.

Ljubljana, 6. novembra 1988

ALOJZIJ ŠUŠTAR
nadškof

Gospodu škofu dr. Stanislavu Leniču se tudi Slovenci v Argentini za vse njegovo škofovsko delo, še posebej za njegovo skrb in ljubezen do zdomcev in izseljencev ter za pogumno besedo o škofu Rožmanu toplo zahvaljujemo.

Številen vpis v 1. letnik Teološke fakultete v Ljubljani

V 1. letnik bogoslovne fakultete se je vpisalo kar 48 slušateljev: 15 jih pripada slovenskim škofijam z namenom, da postanejo duhovniki; 12 jih pripada redovnim skupnostim z namenom, da postanejo redovni duhovniki; 2 sta redovnici; ostali so laiki in sicer 7 fantov in 12 deklet.

Začetek akademskega leta so začeli z bogoslužjem v ljubljanski stolnici. Vodil ga je veliki kancler Teološke fakultete nadškof Šuštar ob udeležbi profesorjev, uslužbenecv in tudentov teološke fakultete. Isti dan je bila za študente mariborskega oddelka teološke fakultete maša v mariborski stolnici.

Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije

Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije je imel svoje prvo zasedanje 23. aprila na Teološki fakulteti v Ljubljani in smo v naši reviji že poročali in tudi ponatisnili izhodiščni listini za razpravljanje o oznanjevanju in o krščanskem življenju, ki sta jih pripravila dr. Janez Gril in dr. Anton Stres. Prvo zasedanje je skušalo osvetliti sedanje stanje in postaviti določene predloge za nadaljnjo obdelavo. Drugo zasedanje je bilo 22. oktobra in je bilo posvečeno preverjanju predlogov, smernic, pobud in priporočil. Zbor je sprejel in potrdil okrog 80 predlogov, zajetih v 12 oblikah dejavne navzočno-

sti Cerkve v sodobni slovenski družbi: govore o človekovem odnosu do Boga, oznanjevanju, katehezi, diakoniji, zakramentalnem življenju, moralni vzgoji, o kristjanu in Cerkvi v narodu in družbi, duhovnikih, redovnikih, laikih, zakonu in družini, o duhovnih gibanjih. Zboru so predsedovali Janez Gril, Anton Stres, Lojze Peterle, Alojzij Šuštar, Metka Klevišar, Vinko Vegelj in Rafko Lenšnik. Delo zbora bo objavljeno v zborniku. Ob sklepu je bilo v stolnici zahvalno bogoslužje. Ob koncu 2. zasedanja je bila sprejeta naslednja poslanica:

Člani Pastoralnega občnega zbora ljubljanske nadškofije smo na dveh zasedanjih iskali novih pobud in smeri za oznanjevanje in krščansko življenje v našem svetu. Tako smo sprejeli nekaj zavezujočih izhodišč, predlogov, priporočil, spodbud in smernic, s katerimi naj bi okrepili in poživili osebno in občestveno krščansko življenje v naših družinah, župnijah in celotni škofiji. Navodila, ki jih dajemo, so sad naših odgovornih prizadevanj za Cerkev in naš narod, čeprav se hkrati zavedamo tudi njihovih nepopolnosti. Upamo pa, da so ti naši naporj vendar začetek, ki bo spodbudil vso našo škofijo in skupaj s podobnimi zborovanji po drugih škofijah celotno Cerkev na Slovenskem k vedno bolj zavzetemu, raznovrstnemu, živemu in iznajdljivemu poglobljanju našega življenja iz vere, upanja in ljubezni. Na tej osnovi bo lahko tudi naše oznanjevanje vedno bolj odmevno.

Naša prizadevanja prihajajo iz vere in globoke zavesti, da je Jezus Kristus tudi za nas danes „pot, resnica in življenje“ (Jn 14, 6). Tega vesellega sporočila pa nimamo pravice obdržati samo zase, temveč se zavedamo svoje dolžnosti, da posredujemo božje odrešenje vsakemu človeku, ki se mu je pripravljen odpreti. V sodobnih razočaranjih, neuspehih in iskanjih dobiva Jezusovo sporočilo še poseben pomen. Zato je toliko večja naša odgovornost, da zanj pričujemo s svojo zvestobo in doslednostjo in ga primerno posredujemo drugim.

Člani zbora se zavedamo, da iščemo odgovore na izzive izrazito kriznega časa. Zavedamo pa se tudi, da ta kriza ni samo gospodarska in družbena, temveč še globlje moralna. To nam narekuje, da v našem zasebnem in javnem življenju prihajajo vedno bolj do veljave in ugleda nenadomestljive moralne vrednote solidarnosti, odgovornosti, iskrenosti, poštenosti, medsebojnega spoštovanja, dobrote, zvestobe in požrtvovalnosti. V svoji krščanski veri imamo za to veliko edinstvenih in močnih spodbud. Pričakujemo pa tudi, da bomo verni ljudje kot posamezniki in Cerkev kot skupnost iz dneva v dan doživljali manj ovir za svoje versko in moralno delovanje, da bo v javnem mnenju in vzgojnih ustanovah o veri, Cerkvi in njeni zgodovini vedno manj delnih, enostranskih ali celo napačnih predstav. Želimo, da bi v naši družbi vsi čedalje bolj spoštovali vse človekove pravice, med katerimi ima pravica do svobode vesti, svetovnega nazora, vere ter njihovega zasebnega in javnega izražanja posebno pomembno mesto. V vedno doslednejšem spoštovanju človekovih pravic, med katere sodi prav tako pravica nerojenih otrok do življenja, vidimo edino pravo prihodnost našega naroda. Zato smo pripravljene sodelovati z vsemi za krepitev njegove etične trdnosti, samobitnosti in kulture.

Naše srečanje in skupna iskanja sklepamo z velikim in nepremagljivim upanjem, katerega osnova je Jezus Kristus in v Svetem Duhu navzoče božje kraljestvo pravičnosti, resnice, miru in ljubezni.

V Ljubljani, 22. oktobra 1988

Molitvena ura za domovino je v mariborski stolnici vsako sredo ob 17.30. V Ljubljani se v frančiškanski cerkvi molitveni večeri za pravičnost in mir v domovini nadaljujejo vsak petek ob 19.30. 21. oktobra je govoril Ivan Štuhec o „ugovoru srca“, 14. oktobra akad. slikarka Veselka Šorli Puc (Moč nemoči), 28. oktobra pa je govoril prof. Alojz Rebula.

Blagoslovitev novih orgel v Grosupljah je opravil nadškof Šuštar 13. novembra.

Na srečanju odraslih v Stični, ki ga organizira Nadškofijski referat za versko izobraževanje odraslih, je od 28. do 30. oktobra predaval knji-

ževnik in krščanski mislec Vinko Ošlak: „Odkod in kam?“. 1. Je vesoljstvo plod slučaja? 2. Kaj je oseba? 3. Kaj je moralni zakon? 4. Kaj je napredek?

O temi „Književnost o Bogu“ je od 18. do 20. novembra predaval dr. Taras Kermavner: 1. Prešeren o Bogu; 2. Gradnik o Bogu; 3. Kocbek o Bogu; 4. Dananja slovenska književnost o Bogu.

Srečanje „zavodarjev“. Nekdanji dijaki škofijske klasične gimnazije v Šentvidu nad Ljubljano so se ob 83-letnici prve slovenske gimnazije zbrali 12. novembra k bogoslužju v župnijski cerkvi v Šentvidu. Somaševanje je vodil nadškof Šuštar, po maši pa je bilo prijateljsko srečanje.

Zaskrbljenost slovenske Cerkve ob dogajanjih v Sloveniji in Jugoslaviji

IZJAVA KOMISIJE PRAVIČNOST IN MIR

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci izraža svojo največjo zaskrbljenost zaradi poslabšanja mednacionalnih odnosov v naši državi in predvsem zaradi vedno večje nevarnosti, da bodo nekateri skušali še naprej z nasiljem uveljavljati svoje zamisli o naši prihodnosti. To bi pomenilo, da bi zmagovale moč, demagogija, laž in brezobzirnost, ne pa pravičnost, enakopravnost, resnicoljubnost, razumevanje drugega in solidarnost. V tej zvezi komisija ponovno opozarja, da je nujno spoštovati človekove pravice, spore reševati s pogovorom in iskati kar se da pravične in razumne rešitve ter jih demokratično sprejemati. Komisija opozarja, da ne more biti nobena enostranska rešitev prava in trajna, saj nerešena vprašanja samo pogloblja in pripravlja še hujše spore. Po vseh zgodovinskih in jugoslovanskih izkušnjah bi vendarle moralo biti že enkrat vsem jasno, da ni mogoče z nobeno vsiljeno ureditvijo zagotoviti naši državi in njenim narodom ter narodnostim nobene stabilnosti in tudi ne rešitve iz krize, ki se prav zaradi nasilja samo še zaostruje.

Komisija zahteva v imenu človekovih pravic in vseh načel civiliziranega družbenega in političnega obnašanja, da se dosledno spoštujejo vse demokratične prvine v postopkih in ustanovah naše ureditve. Komisija poudarja, da ima vsak narod na osnovi svoje neodtujljive suverenosti in pravice do samoodločbe pravico, da sam postavlja in odstavlja svoje vodstvo v skladu z demokratičnimi postopki, predvsem s svobodnimi volitvami, zato protestira proti vsem namigovanjem, da bi lahko kdo drug kot naš slovenski narod odločal o njegovi prihodnosti in o njegovem vodstvu. Vodstvo pa ima sedaj še toliko večjo dolžnost, da dosledno in do konca brani pravice naroda in vsakega posameznika in mora v tem še naprej uživati našo podporo.

Komisija ponovno poziva vse člane katoliške Cerkve k molitvi za pravičnost in mir v naši domovini, kakor tudi k temu, da bi se skupaj z vsemi ljudmi, privrženimi svobodi, demokraciji in uveljavljanju človekovih pravic, pogumno, vsestransko in odločno zavzemali za pluralizem, strpnost, pošteno obveščanje in dosledno spoštovanje vseh svoboščin, ki izvirajo iz dostojanstva človeške osebe ter našega suverena in svobodnega naroda.

V Ljubljani, 7. oktobra 1988

Prof. dr. ANTON STRES
predsednik

POZIV JUGOSLOVANSKIH ŠKOFOV K MOLITVI IN LJUBEZNI

Natanko pred letom dni smo škofje z zasedanja Jugoslovanske škofovske konference v Splitu povabili vernike k molitvi v našem času. Vabilo smo utemeljili s težavnimi razmerami, v katerih živijo naša Cerkev, naša družbena skupnost in večina prebivalcev naše domovine.

Sedanji položaj nas je ponovno spodbudil, da se obrnemo na naše vernike in vse ljudi dobre volje.

Najprej bi radi utemeljili stališče, s katerega vam govorimo: „Cerkev ima odrešenijski in eshatološki cilj, ki ga je mogoče v polnosti doseči šele v prihodnjem veku. Toda že tukaj na zemlji je navzoča, zbrana iz ljudi, to je udov zemeljske družbe... Tako Cerkev, ki je hkrati vidna družba in duhovno občestvo, potuje skupaj z vsem človeštvom in doživlja skupaj s svetom isto zemeljsko usodo. (...) Cerkev torej pri uresničevanju svojega odrešenijskega cilja ne le posreduje človeku delež božjega življenja, ampak na neki način tudi razliva na ves svet tisto luč, ki jo izžareva to božje življenje. To drugo izvršuje Cerkev najbolj s tem, da ozdravlja in dviga dostojanstvo človeške osebe, da utrjuje povezanost človeške družbe in da vsakdanjo dejavnost ljudi prepaja z globljim smislom in pomenom“ (CS 40). Naloga in dolžnost Cerkve je ljudem pomagati, da bodo v luči božje resnice pravilno presojali znamenja časa.

Zato pozivamo vse, da v zapletenih razmerah našega časa spoštujete temeljne pravice vsakega človeka in vsakega naroda, kajti brez pravičnosti ni mogoče graditi prihodnosti, ki bi bila vredna človeka in skupnosti.

Zaradi tega vse vabimo k resničnemu dialogu v duhu vzajemnega spoštovanja in razumevanja. Samo v duhu resnice, pravičnosti in ljubezni je mogoče reševati vsa sporna vprašanja in graditi mirno in plodno skupno življenje.

V svetu je dejavno tudi zlo in „skrivnost brezpravnosti“, ki poglablja človeško nemoč, zato potrebujemo božjo pomoč. Zato naše vernike ponovno pozivamo k vztrajni in zaupljivi molitvi, kakor smo to že naredili lansko leto (prim. Družina št. 42/1987, stran 4).

Naše mišljenje in delovanje mora biti vedno zvesto evangeljskim načelom, zato vam kličemo v spomin nekatere misli božjega Odrešenika: „Ne sodite, da ne boste sojeni. Kakor namreč sodite, tako boste sojeni, in kakor merite, tako vam bo odmerjeno“ (Mt 7, 1-2). V odnosu do drugih se držimo zlatega evangeljskega pravila: „Vse, kar želite, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim!“ (Mt 7, 12). Poslušajmo tudi sv. Pavla, ki nas opominja: „Odklanjajte zlo, oklepajte pa se dobrega. Drug drugega ljubite z bratovsko ljubeznijo. Tekmujte v medsebojnem spoštovanju. Ne popuščajte v vnemi, temveč bodite go-

reči v duhu, s. užite Gospodu! Veselite se v upanju, potrpite v stiski, vztrajajte v molitvi... Pred vsemi ljudmi skušajte delati dobro. Če je mogoče, kolikor je odvisno od vas, živite v miru z vsemi ljudmi“ (Rim 12. 9-12. 17-18).

Po neizrekljivi ljubezni Boga Očeta vsemogočnega smo združeni z božjim ljudstvom. Živimo in delajmo v ljubezni, kakor se spodobi božjim otrokom. V vseh težavah, osebnih in skupnih, zaupajmo v Jezusa Kristusa Odrešenika človeštva in v priprošnjo naše nebeške Matere Marije. Molimo, naj nas vse razsvetli Sveti Duh, da bomo lahko prispevali k moralni prenovi, ki je nujno potreben pogoj za razreševanje krize in lepšo prihodnost.

V Zagrebu, 13. oktobra 1988

VAŠI ŠKOFJE

MOLIMO ZA DAR RAZUMNOSTI!

Dramatičen poziv ljubljanskega nadškofa

„V teh težkih časih in odločilnih trenutkih za naš slovenski narod in za vso Jugoslavijo so nam potrebni zaupanje in pogum, odločnost in vztrajnost v prizadevanju za medsebojno razumevanje, mir in pravičnost, svobodo in enakopravnost ter spoštovanje človekovih pravic pri vseh brez izjeme. Zato podpiramo vse tiste, ki nosijo politično odgovornost in si pošteno prizadevajo, da najdejo pot iz današnjega položaja brez sovraštva in nasilja na demokratičen način in po zakoniti poti. Ob tej priložnosti se s tega kraja iz svetišča Marije Pomočnice na Rakovniku obračam na vse verne kristjane s prošnjo, vabilom in naročilom k posebni molitvi za naš slovenski narod in za vse narode in narodnosti v Jugoslaviji za božje varstvo in pomoč. Močna in živa vera, trdno zaupanje in iskrena pripravljenost, da zastavimo vse svoje moči za pravičnost in mir in da drug drugemu pomagamo, to je danes božja volja in zahteva časa. Vsaka malodušnost in zaostrovanje nasprotij, vsako nasilje, krivično podtikanje in zlorabljanje današnjega položaja v sebične namene pa le povečuje nevarnost. Vse vas prosim: molimo in zaupajmo v božjo pomoč in naše skupno pošteno prizadevanje.“

Te resne besede so odlomek iz pridige, ki jo je imel nadškof šuštar v nedeljo, 9. oktobra, na Rakovniku v Ljubljani, ko je skupaj s slovenskimi salezijanci praznoval 100-letnico don Boskove smrti.

Srečanje ob bratski mizi v salezijanski skupnosti na Rakovniku je pomenilo priložnost, da smo se v nevezanem pogovoru pozanimali za najvažnej-

še poudarke, ki jih je hotel nadškof vložiti v ta poziv k molitvi, strpnosti in razumnosti. Misli, ki sledijo, nismo zapisali med narekovaji, ker jih nadškof ni dobesedno povedal, vendar so njegove, le tu in tam smo jih po svoje razporedili in povežali.

Nobenega dvoma ni, da se je družba, katere del smo, znašla v krizi, ki je morebiti ena najhujših v novejši zgodovini. Prav tako ni nobenega dvoma, da nam iz te krize ne bodo pomagale nobene demonstracije, nestrpnost, zaverovanost zgolj v lastne cilje, temveč le medsebojno zaupanje, delo, poštenje in strpnost z razumnostjo. Vsak član te družbe mora s poštenim in odgovornim ravnanjem prispevati svoj del pri iskanju poti iz krize. Tudi kristjani pri tem ne bomo izjeme, saj je ljubezen do domovine del našega življenjskega sloga.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da imamo na voljo sredstvo za iskanje poti iz težav, ki je Cerkvi lastno. To je molitev. Ob morebitnih drugih predlogih in pobudah, ki bi prišle iz cerkvenih krogov, bi ta ali oni kritik utegnil privleči na dan očitek, da Cerkev prestopa meje svojih pristojnosti, čeprav je nedvomno naloga Cerkve tudi opozarjati na krivice, zablode, pomagati, svetovati, ne da bi se sama neposredno vmešavala v politična dogajanja ali pri tem iskala svoje koristi. Prav nihče pa ne more dvigniti glasu in protestirati, če Cerkev moli. Ko je bil apostol Peter zaprt, poroča Sveto pismo, da je „Cerkev zanj goreče molila k Bogu“ (Apd 12, 5). Nekateri pa očitno tudi molitev moti. To se je pokazalo ob nekaterih zapisih v časopisju sosednjih republik, ki so se nanašali na molitvena srečanja za pravičnost, mir in razumevanje, ki jih mladi organizirajo v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Molitve nam je potrebna zlasti sedaj, ko preživljamo trenutke, morebiti zares usodne za prihodnost našega naroda in naše domovine. Duhovniki in laiki, redovnice in redovniki, mladina in odrasli, vsak na sebi lasten način, vsi se moramo vztrajno obračati k Bogu, našemu skupnemu Očetu in gospodarju zgodovine. Najbrž imajo tukaj duhovniki prav posebno nalogo, ko lahko nevsiljivo, a kljub temu učinkovito vabijo k molitvi.

V mesecu oktobru smo, mesecu rožnega venca. Ko je nadškof pretekli torek blagoslavljal novo redovno hišo v Lescah na Gorenjskem, jo je v pridigi večkrat imenoval hišo molitve. Redovnicam, ki so si hišo postavile, je toplo priporočal, naj iz tega skupnega doma zares naredijo hišo molitve, ker živimo v času, ko „hiše molitve po naši domovini umirajo“. Pri tem je mislil upadanje zasebne in družinske molitve. Iz slovenskih domov je nekoč vsak večer odmevala molitev rožnega venca — danes so domovi, kjer skupaj molijo, skoraj izjema. „Ko obiskovalci vidijo v naši dnevni sobi lep rožni venec na steni, ga vsi občudujejo; če pa ga vzamem v roke, me strašno čudno gledajo,“ je pisalo pod karikaturo v eni zadnjih številčk Glasu končila. S humorjem začinjena podoba resničnega stanja.

Vrnitev rožnega venca v naš vsakdanjik bi že utegnila nekaj pome-

niti. Seveda ne moremo pričakovati čudežev kar čez noč. V naši javnosti je namreč toliko nerazumnega ravnanja, toliko brezvestnega manipuliranja s stisko ljudi, z njihovim nezadovoljstvom, toliko obsojanja kar počez, da bo gotovo treba vztrajno in dolgo moliti. Kljub vsemu ostajamo trdno prepričani, da nobena naša molitev ne gre v prazno, saj je prav molitev vir naše največje moči, ki nam jo je naš božji Učitelj položil v roke.

(Družina, 1988/40)

PREJELI SMO S PROŠNJO ZA OBJAVO

Poslanica Slovenskega narodnega odbora

Ob propadanju komunističnega sistema ter ob dogodkih znotraj in zunaj domovine, ki zlasti v zadnjem času napolnjujejo slovenskega človeka z zaskrbljenostjo in ogorčenjem, Slovenski narodni odbor iz političnega zdomstva izraža svoja stališča:

PONOVNO OBTOŽUJE vladajočo komunistično partijo nasilja ter brezpravnih, nezakonitih in krivičnih obsodb, od tistih v letih revolucije pa vse do teh, ki danes pretresajo slovenski narod, katerega z monopolnim, samolastnim in brezprizivnim izvajanjem oblasti duši, ga zavaja in mu onemogoča svobodno rast v skladu z načelom o samoodločbi narodov ob celotnem spoštovanju človekovih pravic.

SPOMINJA slovensko in svetovno javnost, da so vrednote osebne svobode in narodne samobitnosti, za katere se je slovensko ljudstvo prizadevalo in bojevalo več kot tisoč let in ki so tudi danes slovenskemu človeku svete, še vedno predmet načrtnih napadov protinarodnih sil. Ti ideali, na katerih temeljijo najpristnejši narodni interesi, so danes živi bolj kot kadar koli in se kljub nasilju totalitarnega sistema izražajo z novo močjo v zahtevah po temeljnih pravicah človeka in državljana.

POZDRAVLJA zrelo ravnanje slovenskega naroda ob novih preizkušnjah, pred katere je postavljen, in z veseljem spremlja izraze zvestobe slovenstvu, ki se množično usmerjajo v oporo rojakom, ko so zaradi svoje demokratične drže in slovenske zavzetosti žrtve krivičnega pregajanja in obsodb.

ZAHTEVA, da samozvani nosivci oblasti v Sloveniji, katerim slovensko ljudstvo ni nikdar pripoznalo legitimnosti, ob očitnem in nezadržnem propadanju njihove moči predajo oblast svobodno izvolje-

nim predstavnikom slovenskega naroda. Le ti naj ob upoštevanju svoj-
skosti ostalih narodov, ki trpe v Jugoslaviji podobno usodo, nasto-
pijo pot iz razkrajajočega se socialnega in državnega sistema do plu-
ralistične družbene ureditve v pravni državi.

POZIVA vse Slovence, da ob očitni prelomnici narodove zgodo-
vine solidarno podpro tiste rojake v nesvobodni domovini, ki se
pogumno trudijo za pravice slovenskega človeka in resnično demokratično
sožitje v narodu. Le kulturna in gospodarska prostost, kadar
imata zagotovilo v politični svobodi, moreta ustvariti pogoje za mir
in blaginjo. Ob teh vrednotah, ki so jamstvo za rast vsake družbe, bo
mogoče zbrati vse narodne sile, da se v Sloveniji zgradi pravičen
družbeni red in uveljavi njena dejanska državnost s parlamentarnim
sistemom in evropsko usmerjenostjo.

Za Slovenski narodni odbor:

predsednik: **Rudolf Smersu**

tajnika: **dr. Ludvik Puš, dr. Peter Urbanc**

Buenos Aires, New York, Toronto, oktobra 1988.

IZ GOVORA MARJANA LOBODA

Zvestoba namenom in ciljem naših ustanov bo vedno bolj postajala najbolj potrebna in važna lastnost vsakega našega javnega delavca. Že dalj časa čutimo bolj ali manj organiziran pritisk na našo skupnost v Argentini. Dolga leta so nas totalno ignorirali v upanju, da bomo itak kmalu izginili. Ko nismo hoteli umreti, smo naenkrat postali predmet njihove pozornosti. Tisti, ki so nam včeraj želeli skorajšnjo smrt, nam danes po raznih kanalih pošiljajo prijateljske nasvete, kakšni naj bomo, da bomo dalje živeli. Priporočajo nam odprtost, širino, naš odločni odklon vsakega ofarstva in sodelovanja z režimom doma označujejo kot prenapetost, govore nam sladke besede o narodni spravi, o pozabljanju preteklosti in veselem gledanju

naprej, in še in še. Naši včerajšnji grobarji so naenkrat postali naši skrbni zdravniki.

A ne dajmo se ujeti v njihove mreže. Res je 40 let doba, ki lahko marsikaj spremeni, a ljubezni in zvestobe do slovenstva, takega slovenstva, kot so ga pojmovali Slomšek, J. E. Krek, Korošec, Rožman pa ti soči naših junakov in mučencev, tega ne more in ne sme spremeniti nobeno število let. V tej zvestobi in v tej ljubezni smo ustvarili to, kar imamo. Zavoljo tega načina dela in mišljenja imamo po 40 letih še učitelje za našo mladino, imamo še slovenske duhovnike, imamo še slovenske kulturne delavce, imamo še odbornike za naše ustanove in organizacije, imamo še dovolj ljudi, ki nesebično, zavzeto delajo za ohranitev slovenstva med nami in v svetu. To so sadovi našega dela, na katere smo po-

nosni in ki nam potrjujejo, da smo prav delali, in ki nas navdušujejo, da še naprej na tej poti vztrajamo, prilično ali neprilično, najmanj pa ozi-raje se na mnenje režima doma in njegovih sopotnikov. Zvestoba in lju-bezen do slovenstva zahtevata tudi danes in v bodoče od nas, da na teh pozicijah trdno vztrajamo. Samo če bomo ostali to, kar smo, bomo lahko zares koristili slovenskemu narodu.

(Na praznik 29. oktobra
v Slovenski hiši)

OB SVOJI ZASTAVI

Ko so spomladi 1945 naši fantje odhajali v smrt, jih ni spremljala slo-venska zastava. Toda nosili so Slove-nijo v srcih, nosili smo jo v srcih mi in jo ponesli čez vse oceane, da ni ne poldnevnika ne vzporednika na zemeljski obli, kjer bi Slovenija ne živela. Danes stojimo ob slovenski zastavi: od Kanade, Združenih držav, Argentine do Avstralije. Stojimo in čakamo kot na mrtvi straži. Štiride-set let že upamo: stojimo z našimi otroki ob strani, majhnimi, večjimi in odraslimi, kakor pač čas teče; šti-rideset let zvestobe ob svoji zastavi. Se bo zgodil čudež, se je čudež že zgodil? Je Slovenijo le obsijala mi-lost? Pomeni 30.000 Slovencev dvig-njenih rok, uporno dvignjenih rok, v samem srcu Ljubljane, nekaj začete-tek? Ne vemo. Vemo pa, da bomo stali mi in naši otroci in otroci naših otrok še štirikrat štirideset let, če bo treba, sami ob naših zastavah, dokler ne bo narodu doma padla raz oči še zadnja koprena, dokler ne bo izgi-nila še zadnja laž, dokler ne bo da-

no človeku vse dostojanstvo, do ka-terega ima pravico. Ko se bo to zgo-dilo, takrat, takrat bo naše mesto ob njih, da bomo skupno s pesnikom zapeli:

Bog živi nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

(Sklep slavnostnega govora lic.
Marjana Schiffrerja na proslavi 29.
oktobra.)

POZDRAV MLADINI

V rokah držim grb sanhuške skup-nosti in se vsak dan oziramo na ta vaš simbol, kako iz posekanega de-bla poganja mladika v sončnih žar-kih. To mi prihaja na spomin sedaj v našem dolgem in vročem poletju, ki ga doživljamo, ne samo ker je huda suša, temveč tudi politično. Ve-seel sem, da so tudi nekateri vaši člani tu navzoči, da bodo lahko iz prve roke poročali o srhljivih, pa tu-di posvečujočih trenutkih, ko se bije hud boj, z ene strani nasilje, z druge pa duhovni kulturni boj, ki moralno že zmaga.

Ob tem čutim, kako pomembno je bilo pričevanje vaših staršev, ko so v hudih letih kot skozi 40 letno pot skozi puščavo vztrajali, mogoče celo s pojemajočim upanjem. Zdaj pa se že kažejo sadovi, kajti pri nas res-nica s hitrim korakom prodira v jav-nost in povezuje ljudi različnih živ-ljenjskih nazorov v eno. Gotovo še nikdar v zgodovini ni bilo naše ljud-stvo tako zelo edino, kot se je ne-kajkrat letos pokazalo, najprej v Lju-

bljani, pozneje pa po vsej domovini in tudi po vsem svetu. Gre za boj za človekove pravice in vse kaže dobro, čeprav je še v začetkih.

Zato bi vam priporočil iz srca, da bi tudi vi, čeprav se zdi včasih nesmiselno, bili zvesti Bogu in domovini, zvesti slovenskemu jeziku in kulturi. Res vztrajajte, ker je vaše sodelovanje in pričevanje izrednega pomena. V preteklih desetletjih je bil položaj za seme, ki pa sedaj že kaže sadove. Bodite res zdrava mladika, ki je že skozi tisočletja naši narodni družini posredovala življenje naslednjim rodovom. Nikdar ne skušajte zaiti v kakšno hitro asimilacijo, kajti tako si spodrežete korenine in umirate kot osebnost.

Bodimo povezani, saj se odpira novo upanje za novo bodočnost. Kot

majhna skupnost v Argentini ste velikega pomena; pred božjim načrtom je to lepa prihodnost v vztrajnosti. Da bi bili kar se da povezani, skušajmo graditi most, ki že obratuje, odpirajo se nove možnosti, predvsem z videokasetami, v slovenski kulturi ali medsebojni zamenjavi, in če Bog da, tudi več fizičnih srečanj.

Niste brezdomeci, ampak imate dve domovini. Želimo, da bi si to tukajšnje ogledal tudi mladi rod, rojen v Argentini, da bi odkrili te božje darove in talente tako obračali, da bi tudi mi posredovali svoje slovensko duhovno bogastvo drugim narodom, kot vi že delate.

Pozdravljam vso mladino, posebej pa še Mladinsko vez — na mnogga leta, da bi se razširila po obsegu in nakladi. **Janez Rihar**

Splošna deklaracija človekovih pravic

---

10. decembra 1988 je minilo 40 let, odkar je generalna skupščina Organizacije združenih narodov razglasila Splošno deklaracijo človekovih pravic.

UVOD

Ker pomeni priznanje prirojenega človeškega dostojanstva vseh članov človeške družbe in njihovih enakih in nedotakljivih pravic temelj svobode, pravičnosti in miru na svetu;

ker sta zanikanje in teptanje človekovih pravic pripeljala do barbarskih dejanj, žaljivih za človeško vest, in ker je bila stvaritev sveta, v katerem bi imeli vsi

ljudje svobodo govora in verovanja in v katerem ne bi živeli v strahu in pomanjkanju, spoznana za najvišje prizadevanje človeštva;

ker je nujno potrebno, da se pravice življenja zavarujejo z močjo prava, da človek ne bi bil prisiljen zatekati se v skrajni sili k uporabi zoper tiranijo in nasilje;

ker je nujno potrebno pospeše-

vati razvoj prijateljskih odnosov med narodi;

ker so ljudstva Združenih narodov ponovno potrdila svojo vero v temeljne človekove pravice in dostojanstvo in vrednost človekove osebnosti, v enakopravnost moških in žensk in se odločila, da bodo podpirala družbeni napredek in ustvarjanje boljših življenjskih pogojev v večji svobodi;

ker so se vse države članice zavezale, da bodo v sodelovanju z Združenimi narodi, pospeševale splošno in resnično spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

ker je skupno razumevanje teh pravic in svoboščin največjega pomena za popolno uresničitev te zaveze.

Generalna skupščina razgláša to Splošno deklaracijo človekovih pravic

kot skupen ideal vseh ljudstev in vseh narodov z namenom, da bi vsi organi družbe in vsi posamezniki, vedno v skladu s to deklaracijo, pri pouku in vzgoji razvijali spoštovanje do teh pravic in svoboščin ter s postopnimi državnimi in mednarodnimi ukrepi zagotovili in zavarovali njihovo splošno in resnično priznanje in spoštovanje, tako med narodi držav članic samih, kakor tudi med ljudstvu ozemelj pod njihovo oblastjo.

1. člen. Vsi ljudje se rodijo svobodni in imajo enako dostojanstvo in enake pravice. Obdarjeni so z

razumom in vestjo in bi morali ravnati drug z drugim kakor bratje.

2. člen. Vsakdo je upravičen do uživanja vseh pravic in svoboščin, ki so razglašene s to deklaracijo, ne glede na raso, barvo, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali kakršnokoli drugo okoliščino. Nadalje ni dopustno nikakršno razlikovanje glede na politično in pravno ureditev ali mednarodni položaj dežele ali ozemlja, ki mu kdo pripada, pa naj bo to ozemlje neodvisno, pod skrbništvom, ne samo upravno ali kakorkoli omejeno v svoji suverenosti.

3. člen. Vsakdo ima pravico do življenja, do prostosti in do osebne varnosti.

4. člen. Nikogar se ne sme imeti niti v suženjstvu niti v podložništvu; suženjstvo in trgovina s sužnji v kakršnikoli obliki sta prepovedana.

5. člen. Nikogar se ne sme mučiti in z njim surovo, nečloveško ali ponižujoče ravnati.

6. člen. Vsakdo ima povsod pravico do priznanja pravne sposobnosti.

7. člen. Vsi so enaki pred zakonom, vsi, brez diskriminacije, imajo pravico do enakega pravnega varstva. Vsi imajo pravico do enakega varstva pred sleherno diskriminacijo, ki bi kršila to deklaracijo, kakor tudi pred vsakim ščunvanjem k takšni diskriminaciji.

8. člen. Vsakdo ima pravico do učinkovitega pravnega sredstva pri pristojnih državnih sodnih oblasteh proti dejanjem, ki kršijo temeljne pravice, priznane mu po ustavi ali zakonu.

9. člen. Nihče ne sme biti samovoljno zaprt, pridržan ali izgnan.

10. člen. Vsakdo je pri odločanju o njegovih pravicah in dolžnostih in v primeru kakršnekoli kazenske obtožbe zoper njega upravičen ob polni enakosti do pravičnega in javnega obravnavanja pred neodvisnim in nepristranskim sodiščem.

11. člen. (1) Vsakdo, ki je obtožen kaznivega dejanja, ima pravico, da velja za nedolžnega, dokler ni spoznan za krivega v skladu z zakonom o javnem postopku, v katerem so mu dane vse možnosti, potrebne za njegovo obrambo.

(2) Nihče ne sme biti spoznan za krivega katerekoli kaznivega dejanja zaradi kakršnegakoli ravnanja ali opustitve, ki v času storitve ni bilo kaznivo dejanje po notranjem ali mednarodnem pravu. Prav tako se ne sme izreči strožje kazni od tiste, ki je bila predpisana v času storitve kaznivega dejanja.

12. člen. Nikogar se ne sme nadlegovati s samovoljnim vmešavanjem v njegovo zasebno življenje, v njegovo družino, v njegovo stanovanje ali njegovo dopisovanje in tudi ne z napadi na njegovo čast in ugled. Vsakdo ima pravico do zakonskega varstva pred takim

vmešavanjem ali takšnimi napadi.

13. člen. (1) Vsakdo ima pravico do svobodnega gibanja in izbire prebivališča znotraj meja določene države.

(2) Vsakdo ima pravico zapustiti katerokoli državo, vključno svojo lastno, in vrniti se v svojo državo.

14. člen. (1) Vsakdo ima pravico v drugih državah iskati in uživati pribežališče pred preganjanjem.

(2) Na to pravico se ni mogoče sklicevati v primeru pregona, ki dejansko temelji na nepolitičnih kaznivih dejanjih ali dejanjih, ki so v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov.

15. člen. (1) Vsakdo ima pravico do državljanstva.

16. člen. (1) Polnoletni moški in ženske imajo brez kakršnihkoli omejitev glede na raso, državljanstvo ali vero pravico skleniti zakonsko zvezo in ustanoviti družino, upravičeni so do enakih pravic v zvezi z zakonsko zvezo, tako med zakonsko zvezo kot tudi, ko ta preneha.

(2) Zakonska zveza se sme skleniti samo s svobodno in polno privolitvijo obeh bodočih zakoncev.

(3) Družina je naravna in temeljna celica družbe in ima pravico do družbenega in državnega varstva.

17. člen. (1) Vsakdo ima pravico do premoženja, tako sam, kakor tudi skupno z drugimi.

(2) Nikomur ne sme biti premoženje samovoljno vzeto.

18. člen. Vsakdo ima pravico do

svobodne misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica zajema svobodo spreminjati prepričanje in vero, kakor tudi nujno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, v praksi, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.

19. člen. Vsakdo ima pravico do svobode mišljenja in izražanja, vštevši pravico, da nihče ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mišljenja, in pravico, da lahko vsak išče, sprejema in širi informacije in ideje s kakršnimikoli sredstvi in ne glede na meje.

20. člen. (1) Vsakdo ima pravico do svobodnega in miroljubnega zbiranja in združevanja.

(2) Nikogar se ne sme prisiliti k članstvu v katerokoli društvo.

21. člen. (1) Vsakdo ima pravico sodelovati pri opravljanju javnih zadev svoje države bodisi neposredno ali po svobodno izbranih predstavnikih.

(2) Vsakdo ima pod enakimi pogoji pravico do javnih služb v svoji državi.

(3) Volja ljudstva je temelj javne oblasti; ta volja se mora izražati v občasnih in poštenih volitvah, ki morajo biti splošne ob načelu enakosti in tajnega glasovanja ali po kakšnem drugem enakopravnem postopku, ki zagotavlja svobodo glasovanja.

22. člen. Vsakdo ima kot član družbe pravico do socialne varnosti in pravico do uživanja, s pomočjo prizadevanj svojih skupnosti in mednarodnega sodelovanja in v skladu z ureditvijo in

sredstvi neke države, ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, nepogrešljivih za njegovo dostojanstvo in svoboden razvoj njegove osebnosti.

23. člen. (1) Vsakdo ima pravico do dela in proste izbire zaposlitve, do pravičnih in zadovoljivih delovnih pogojev in do varstva pred nezaposlenostjo.

(2) Vsakdo ima, brez kakršnekoli diskriminacije, pravico do enakega plačila za enako delo.

(3) Vsakdo, kdor dela, ima pravico do pravične in zadovoljive nagrade, ki zagotavlja njemu in njegovi družini človeka vreden obstoj in ki naj se po potrebi dopolni z drugimi sredstvi socialnega varstva.

(4) Vsakdo ima pravico sodelovati pri ustanavljanju sindikata ali pridružiti se sindikatu za varovanje svojih interesov.

24. člen. Vsakdo ima pravico do počitka in prostega časa, vključno z razumno omejitvijo delovnih ur, in pravico do občasnega plačanega dopusta.

25. člen. (1) Vsakdo ma pravico do takšne žvljenjske ravni, ki zagotavlja njemu in njegovi družini zdravje in blagostanje, vključno hrano, obleko, stanovanje, zdravniško oskrbo in potrebne socialne usluge; pravico do varstva v primeru nezaposlenosti, bolezni, delovne nezmožnosti, vdovstva ter starosti ali druge nezmožnosti pridobivanja življenjskih sredstev zaradi okoliščin, neodvisnih od njihove volje.

(2) Materinstvo in otroštvo sta

upravičena do posebne skrbi in pomoči. Vsi otroci, bodisi da so rojeni kot zakonski ali zunaj zakonske skupnosti, uživajo enako socialno varstvo.

26. člen. (1) Vsakdo ma pravičo do izobrazbe. Izobraževanje je brezplačno vsaj na začetni in temeljni stopnji. Šolanje na začetni stopnji je obvezno. Tehnično in poklicno šolanje mora biti splošno dostopno. Višje šolanje mora biti na osnovi doseženih uspehov vsem enako dostopno.

(2) Izobrazba mora biti usmerjena k polnemu razvoju človekove osebnosti in utrjevanju spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pospeševati mora razumevanje, strpnost in prijateljstvo med vsemi narodi in med rasnimi in verskimi skupinami ter pospeševati dejavnost Združenih narodov za ohranitev miru.

(3) Starši imajo prvo pravico do izbire vrste izobrazbe za svoje otroke.

27. člen. (1) Vsakdo ima pravico prosto se udeleževati kulturnega življenja svoje skupnosti, uživati umetnost in sodelovati pri napredku znanosti in biti deležen koristi, ki iz nje izhajajo.

(2) Vsakdo ima pravico do varstva moralnih in premoženjskih koristi, ki izhajajo iz kateregakoli znanstvenega, književnega in umetniškega dela, katerega avtor je.

28. člen. Vsakdo je upravičen do družbenega in mednarodnega reda, v katerem se lahko v polni meri uresničujejo pravice in svobo-

ščine, določene v tej deklaraciji.

29. člen. (1) Vsakdo ima dolžnost do skupnosti, v kateri je edino mogoč svoboden in popoln razvoj njegove osebnosti.

(2) Pri izvajanju svojih pravic in svoboščin je vsakdo podvržen samo takšnim omejitvam, ki so določene z zakonom, katerih izključni namen je zavarovati obvezno priznanje in spoštovanje pravic in svoboščin drugih ter izpolnjevanje pravičnih zahtev morale, javnega reda in splošne blaginje v demokratični družbi.

(3) Te pravice in svoboščine se v nobenem primeru ne smejo izvajati v nesprotju s cilji in načeli Združenih narodov.

30. člen. Nobene določbe te deklaracije se ne sme razlagati tako, kot da iz nje izhajajo za državo skupino ali posameznika kakršnakoli pravica do kakršnegakoli delovanja ali dejanja, ki bi hotelo uničiti v njej določene pravice in svoboščine.

Deklaracija o človekovih pravicah in Organizacija združenih narodov prav gotovo nista imeli za cilj samo to, da se ne bi ponavljala strašna hudodelstva zadnje svetovne vojne, temveč tudi to, da bi ustvarili podlago, na kateri bi lahko nenahoma presejali programe, sisteme in vladavine. To bi bilo treba delati pod enim samim vidikom: to je blagor človeka-posameznika v skupnosti.

Janez Pavel II.,
Človekov Odrešenik, 17

Kako prav živeti?

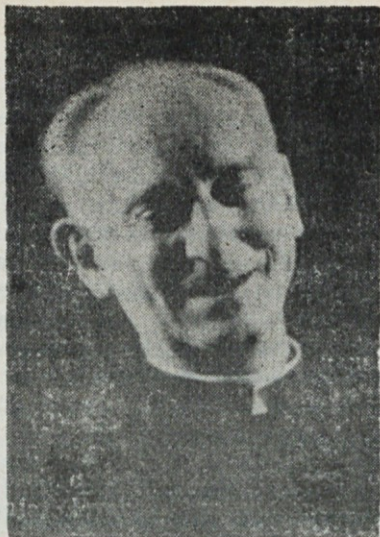
KAJ JE PRAV?

„Nekdaj smo jasno vedeli, kaj je v nravnem življenju prav in kaj ne, kaj je dobro in kaj slabo, kaj se sme in kaj ne. Nravne norme in zapovedi so splošno veljale, vsakdo jih je priznaval, četudi jih ni vedno spolnjeval. Zdaj pa je vse nejasno in negotovo. Mnenja in nauki si nasprotujejo, eden trdi to, drugi drugo in vse se ne prestando spreminja. Nič več ni trdnega reda in človek sploh ne ve več, kaj v morali še drži. Tudi v Cerkvi odgovori niso več jasni in odločni kakor nekoč. Sicer pa se tako vedno manj ljudi zmeni za to, kar uči Cerkev.“

Kdo še ni slišal takih in podobnih tožb? Kdo še ni tudi sam doživljal negotovosti, ko se je dan za dnevom srečaval z vsemi mogočimi in tako različnimi in med seboj si nasprotujočimi mnenji, nazori, navodili in zgledi? Zakonska skupnost in družina še posebej občutita negotovost in velike spremembe. Vtis, da so nekdanji trdni moralni red, ki je veljal stoletja, podira, se vedno bolj širi. Nova dognanja različnih znanosti naj bi baje dokazala, da dosedanje norme in smernice ne veljajo več in da jih sodobni človek v imenu znanosti ne more sprejeti.

Prepričanje, odločanje in življenje številnih ljudi v današnji družbi potrjuje ta vtis in mnogi postajajo zaskrbljeni in malodušni. Bojijo se prihodnosti, posebno za mladi rod. Radi bi spet našli trdna tla pod seboj, jasne smernice za življenje, prepričljivo in verodostojno etiko in moralo, ki bi jim znova prikazala in utemeljila smisel življenja. Radi bi vedeli, kaj še drži in kaj ne, katere so etične vrednote, ki kljub vsej krizi in vsem spremembam ohranjajo svojo veljavo in brez katerih humano življenje in srečno sožitje v zakonu, družini in družbi sploh nista mogoča.

Kratki članki bodo posvečeni iskanju odgovorov na ta vprašanja, ne v smislu receptov in preprostih in enostavnih navodil, ampak kot pobuda in pomoč za razmišljanje, razgovor in osebno odločanje. Pot namreč, ki vodi iz današnje negotovosti in zmede na etičnem in moralnem področju, ni enostavno ponavljanje zapovedi in prepovedi, ne kako moraliziranje, ki ostaja le na površju in kritičnega človeka ne prepriča, ampak odkrivanje tiste globoke resničnosti, iz katere izvirajo npravne norme, in tistih korenin, iz katerih raste njihova nujnost in obveznost. Le če se človek za npravne vrednote odloči iz prepričanja,

preide njegova negotovost v jasno in mirno svobodo odločenosti. To pa zahteva osebne zanimanja, razmišljanja, razgovora in zavzetosti.

Katera je globoka resničnost, ki jo je treba na novo odkriti in se vedno znova k njej povračati? Verni kristjan bo najbrž takoj odgovoril: Bog in njegova resnica in volja. Res je to. A kako naj človek najde pot do Boga in ga odkrije kot resničnost, ki ima za njegovo življenje odločilen pomen, tako da bo zanj trden temelj, na katerega more graditi, varno zavetje, v katerem najde mir in odgovor na osebna vprašanja? To pot najde človek samo, če spet odkrije samega sebe, svojo resnično podobo, če jo očisti vseh navlak, ki se jo v teku časa skazile in spa-

čile, če se otrese napačnih razlag, ki jih je v teku časa sam iznašel in ne ustrezajo božji zamisli in božjemu načrtu.

V vseh zgodovinskih, družbenih in psiholoških spremembah človek v svoji globini vendar ostaja vedno isti: bitje, ki presega samo sebe, ki išče, razmišlja, upa in se boji, trpi in se veseli, želi biti srečen, ljubljen in svoboden, doživlja vse mogoče oblike sužnosti in odtujenosti, a stalno hrepeni po svobodi in se bori zanjo, okuša bolečino osamljenosti in hrepeni po občestvu, doživlja krivico in nasilje in bi rad sebi in drugim pomagal k boljšemu življenju. Pri tem se zaveda svojega dostojanstva in velikih zmožnosti, a doživlja tudi svojo omejenost, nemoč in slabost in išče pomočnikov, zavetnikov in spremljevalcev na življenjski poti. V zadnji globini se v tem iskanju javlja hrepenenje po Bogu, ki edini more človeka odrešiti, ga vrniti samemu sebi in mu izpolniti njegove želje, naj se človek tega zaveda ali ne, naj Boga kliče po imenu ali pa vanj ne veruje. Ne toženje nad hudimi časi, nad slabimi ljudmi, nad današnjo zmedo, ne kritika preteklosti ne hlastanje za vedno novimi idejami in smernicami, ampak svobodna odločenost znova odkriti resničnost človeka, ki je ustvarjen po božji podobi in poklican v novo življenje, iskreno iskanje v odprtosti za resnico in pripravljenost za dejanja, je pot iz negotovosti in zmede današnjega življenja.

In življenje teče naprej...

5. oktobra 1948

Ves dan polno dela s pisanjem zdravstvenih listov ter informacijami. Precej prijavljenih za preselitev v Argentino se je v teku dneva odjavilo, tako smo na večer morali vse spiske v celoti spremeniti. V teku noči se je vreme sprevrglo, začelo je močno deževati.

6. oktobra 1948

Po hribih je do višine 500 m zapadel sneg. V spital'skem kotlu je mrzlo in ves dan dežuje. Danes nas zapušča dr. Blatnik. Odhaja v Italijo.

Na obisku je dr. Kalan iz Münchna. Imeli smo z njim kar dolg in zanimiv pogovor političnega značaja. München postaja središče jugoslovanskih beguncev, zlasti Srbov. Je za to dejavnost zelo pripraven, mnogo bolj kot Avstrija. Ker je v ameriški coni in nemške oblasti nimajo take in tolike oblasti kakor avstrijske, zato do drugih držav nimajo političnih obveznosti. Pri Srbih je opazati, da se šele sedaj zbirajo. Ni pa še jasno, katera struja bo prevladala, ali stara čaršijska, korumpirana, velesrbska in dinastična, ali mlajša, ki hoče moralni in socialni preporod države. Splošen vtis je ta, da ima kralj tudi med mlajšimi Srbi — in teh je večina — le malo pripadnikov in vsak dan manj. Med drugimi

jugoslovanskimi narodi je odigral. Morda ima med Srbi še prav šibko večino. Odigral pa je tudi med Angleži in Amerikanci.

Nas to vprašanje že več dosti ne zanima, ker smo z eno nogo že na drugi strani Atlantika. Nas tam čakajo mnogo bolj važna vprašanja. Zato je bil ta pogovor res zgolj informativen.

12. oktobra 1948

Obisk argentinskega konzula J. R. Virasora. Z njim je prišla tudi njegova žena in več uradnikov. Gospé smo poklonili dva „ribniška pušeljca“. Enega njej, enega pa za Perónovo gospo. Konzul je obljubil, da ji bo zanesljivo prišel v roke. Podpisal je danes 257 vizumov. Takse že plačuje IRO. Nekaj družin je zaradi bolezni (tuberkuloze) odklonil.

Danes je bil pri meni v Edlingu na daljšem razgovoru dr. Franc Puc, zdravnik IRO bolnice za tuberkulozne Dps. v Seebodnu. Tam so nastale zelo nezdrave razmere in težko vzdušje. mirjen. Sprva je bolnico upravljal mr. John Corsellis. Takrat je bil najlepši red. Bil je matančen, vesten in pošten in zelo objektiv. Meseca junija l. 1947 je bil premeščen v taborišče Spittal, na njegovo mesto pa je prišla neka stara ženska, čemerna, čudnega temperamenta in obnašanja, Angležinja, katoličanka, miss Violeta

Therston. Pripeljala je s seboj neko žensko po imenu Elo. Avstrijko, konvertitko, po poklicu je šivilja, pa jo je ms. Therston spravila na mesto prve bolniške sestre. Ta je postajala ob potuhi svoje predstojnice vedno bolj samovoljna, drzna in nesramna do bolniškega osebja, zdravstvenih sester, uradnikov in tudi do zdravnikov z direktnim vmešavanjem v njihovo strokovno delo. Ustvarila je danes nevzdržno sovražno ozračje med njo, bolniki, bolniškim osebjem. Zdravniki so dajali bolnikom svoja zdravniška navodila, ona svoja, bolnikom je prinašala drugačna zdravila, kakor so jih predpisovali zdravniki. Bolnikom, katerim so zdravniki dovolili obisk službe božje, je to prepovedala in jih pregnala iz kapele. Bolniki so se zato pritožili pri miss Therston, a ta se na pritožbe ni ozirala in Ela je ljudi šikanirala naprej, tako daleč, da je prišlo celo do pretepa. Dr. Puc se je kot zdravnik zaradi obnašanja te ženske pritožil pri mis. Therston, ta ga je pa surovo nadrla. Zdravniki in sestre so poslali pritožbo na glavni stan IRO v Celovcu, ki jo je podpisal dr. Puc in 26 vodilnih nameščencev. Seveda je dobila mis. Therston iz Celovca resen opomin. Na to je reagirala pač po svoje. Dr. Pucu je očitala nelojalnost, ker je podpisal pritožbo. Ker pa je vedela, da se želi izseliti v USA, mu je zagrozila, da mu bo to preprečila.

Ves v skrbeh mi je to zadevo

pripovedoval, ker se resno boji, da mu ta ženska v svoji omejenosti utegne škodovati. Pomirjeval sem ga, kolikor sem znal in mogel, naj si zadeve ne žene preveč k srcu, naj potrpi vdano v voljo božjo in v zaupanju, da mu bo Bog pomagal; doktor je globoko veren mož in iskreno pobožen. Naj ne pozabi, da pri IRO noben, tudi najvišji uslužbenec ni stalen. Neprestano jih premesčajo, ker se tudi med seboj neusmiljeno žro. Potolažil se je, ne vem pa, če je se pomiril.

17. oktobra 1948

V gledališki dvorani je bil nočoj koncert taboriščnega pevskega zbora. Bil je zelo prisrčen in močno občuten. Pevci so zapeli okrog 20 znanih pesmi, ki smo jih že večkrat slišali, a nikoli niso zapustile v nas tako močnih občutkov kakor nočoj. Obisk je bil zelo lep, razpoloženje odlično. Na tem koncertu je precej pevcev poslednjič pelo v spittalskem taborišču, ki se začenja občutno prazniti, in zbor se bo naglo razšel. Tudi ta zavest je dala koncertu svoj pomen.

23. oktobra 1948

Danes odhaja 148 Argentincev, ostalih še od zadnjega transporta. Snoči smo se v čitalnici od njih lepo poslovili. Danes zjutraj ob pol šestih so imeli sv. mašo. G. župnik Matija Lamovšek se je od njih lepo poslovil in vsem to-

plo priporočal, naj neomajno zapu-
pajo v Boga. Zdaj se za nas pri-
činja doba novega upanja po-
nega življenja, v katerega se od-
pravljamo duhovno dobro pri-
pravljene in utrjene. Želel je vsem
močnega božjega varstva na po-
ti v Novi svet in v novo življe-
nje. Ko so odpeli pesem „Marija,
skoz življenje“, ni bilo v cerkvi
suhega očesa.

Popoldne ob dveh so se izse-
ljenci začeli zbirati pred garaža-
mi. Vsakokrat je težje to poslav-
ljanje. Ob treh so se odpeljali v
Beliak, ob sedmih pa so jih za-
čeli spravljati na vlak. Matere
so dobile postelje, primerna, ven-
dar zasilna ležišča. Druge so spr-

vili po šest oseb v en kupé. Imeli
so IRO vlak, vagone dobro ogre-
vane vse do Turina. Okoli polno-
či so se voziili mimo taborišča. V
Spittalu so stali samo 10 minut,
potem so se odpeljali po turski
železnici na Innsbruck.

24. oktobra 1948

Praznik sv. nadangela Rafaela,
zaščitnika izseljencev. Ker smo
na tem, da se v kratkem času vsi
izselimo, saj se je izseljevanje že
začelo, smo nocojšnjo noč pre-
čuli v molitvi pred izpostavlje-
nim Najsvetejim. Udeležba je bi-
la zelo lepa.

France Parnišek

Ga. Pavla Selan pri 86. letih še vedno spremlja naše življenje

V Transradiu, kraju med San Ju-
stom in Monte Grande, živi že skoraj
40 let Selanova mama, mati desetih
otrok, zvesta bralka naše revije „Du-
hovno življenje“.

Ob koncu preteklega leta sem jo
obiskal na njenem domu. Povprašal
sem jo o tem in onem in, ko sem ji
omenil, da bom vsaj nekaj objavil,
mi je mirno odgovorila: „Kakor ve-
ste!“

Moje prvo vprašanje se je glasilo:
„Mama, kaj boste povedali o svoji
mladosti?“ „Rojena sem bila,“ tako
mi je odgovorila, „26. maja 1902 v
Rojanu pri Trstu. Moj oče, ki je bil
doma iz Velesovega pri Kranju, ro-
jen leta 1868, v letu Baragove smrti,

je bil v službi pri južni železnici v
Trstu. Ko sem bila stara deset let,
smo se preselili v Velesovo, v kraj,
kjer je znana božja pot. Oče je umrl
pri 57 letih, leta 1925.“

„Kako pa je bilo potem?“, sem ji
stavil novo vprašanje. Mama, ki ima
še odličen spomin, je takoj dejala:
„Leta 1926 sem se poročila s Fran-
cetom Selanom. V srečnem zakonu
se nama je rodilo deset otrok: Pav-
la, France, Štefan, Tine, Jože, Ivan,
Ciril, Andrej, Tone in Mirko. Francé
je na domu. Štefan in Mirko sta u-
mrila. Prvi pri šestih letih, drugi pa
v Transradiu, ko je izpolnil devet
let. Ostali otroci pa so v Argentini.
Vsi so mi v veliko oporo. Vedno me

obiskujejo. Z vsemi se dobro razumem. Moram reči, da so mi v veliko veselje.“

„Kakšni spomini vas spremljajo na domovino, na vaš dom?“, sem jo nato vprašal. „I, kakšni?“ mi je nekoliko žalostno odgovorila. „Lepi in žalostni! Vsak dan o tem razmišljam. Lepo je bilo v Velesovem, lepo v naši družini. Hudo pa je bi'lo med vojno. Žalostno, ko je umrl Štefan, ki smo ga radi imeli. Težko je bilo, ko je moč pred vojno moral na orožne vaje in sem bila sama na gruntu z otroki. Pa Bog nam je vedno pomagal. Nanj nismo nikdar pozabili. Večer za večerom smo se zbirali k molitvi.“

„Kaj pa v Argentini?“ sem jo povprašal. „V Argentino smo prišli 3. decembra“, mi je, polna vdanosti v božjo voljo, dejala: „Najprej smo živeli v „sanatoriju“ v Ramos Mejiji, kjer je bilo polno naših ljudi. Kmalu

smo odšli v Transradio. Tu smo mirno živeli. Vesela sem bila, ko so v Transradiu zgradili cerkev. Pri gradnji smo prav vneto sodelovali Slovenci, ki tu živimo. Moj mož je bil več let cerkveni ključar, kakor svoje dni pri podružnici sv. Marjete v Velesovem. Srečna sem, kadar je tu slovenska sv. maša. Doslej nisem še nikoli manjkala.“

„In vaša družina, vaši otroci?“ sem ji stavil novo vprašanje. „Vsi so poročeni. Vsi so si ustanovili slovenske in, hvala Bogu, tudi verne družine. Dva sinova in hči z družinami živijo v Transradiu. Dva sinova živita v San Justu, eden v Ramos Mejiji, eden pa v Floridi. Vesela sem, da v naši skupnosti pridno sodelujejo. Zelo rada poslušam petje mladinskih zborov, ki ga vodita moja sinova Tine in Andrej. Tako naša mladina ostaja skupaj, goji slovensko besedo in tudi lažje ohranja vero, ki je meni vse.“

„Kako pa, mama, preživljate sedanje dneve,“ sem ji še dejal. „Nič mi ni dolgčas,“ mi je hitro odvrnila. „Odkar mi je umrl mož, to je bilo leta 1962, sem res v hiši sama, a čas mi hitro teče. Živim po geslu sv. Benedikta: Moli in delaj! Veliko mislim, veliko berem, se razgovarjam zdaj s tem, zdaj z onim, pa tudi skuham si še in pospravljam. Vsak dan molim sv. rožni venec in še marsikaj. Molim za vse: za svojo družino, za duhovnike, za žive in rajne, za vso našo skupnost, za Cerkev in slovenski narod. Tudi berem zelo rada. V Sloveniji smo bili naročeni na Domo'jub in Glasnik Srca Jezusovega. Tu pa berem in vse preberem:

Oznanilo, Duhovno življenje in Svobodno Slovenijo.

Tako je potekal razgovor s Selanovo mamo, ki bo prihodnje leto, če Bog da, izpolnila 87 let. Ko sem odhajal iz Transradia, se mi je poro-

dila prošnja k Bogu: „Gospod, daj, da bodo tudi mlade slovenske mamiče v Argentini tako verne, tako zavedne, tako požrtvovalne...“

Pogovarjal se je dušni pastir
Alojzij Starc

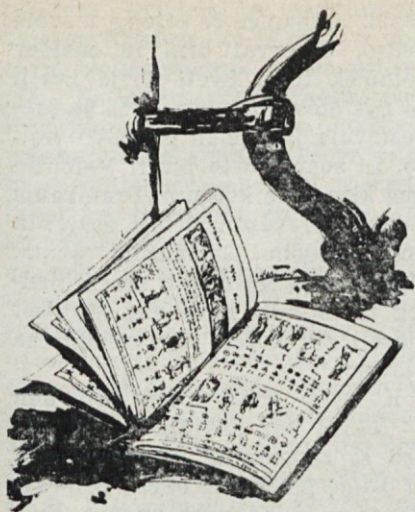
Pratika

Vsako leto, prav na praznik svelega Štefana, postavi medičar stojnico pred cerkvijo. Sveče se kakor majhne rumene orgle vrste na mizi — če imaš srečo, utegneš dobiti tako, ki ji na sredi zmanjka stenja! — v velikih škatlah se smejiyo lectasti srčki in punčke z debelimi cukrenimi pentljami ter papirnatimi obrazki, rdeči konjički iz testa tiho rezgetajo proti papirnatim podobam svetnikov in na rdeči vrvci se zibljejo stekleni molki in pločevinaste trobente; sredi teh zemeljskih in božjih blagoslovov ter odpustkov, sredi sladkega vonja piškotov, cukrov in medu pa se dviga stolpiček čisto novih pratik.

In vsako leto, prav na dan svelega Štefana, kupi gospodinja novo pratiko. Tik ob mašni knjižici jo nese domov, na prsih, kakor veliko bogastvo. Pratika diši po medu in svečah. Tedaj je še lepa in bela; rdeča in modra barva črk in podobe na platnicah žare kakor pisana zastava. Toda po prvih mesecih se je zgodila nesreča: saj je pratika sicer vedno spravljena za tramom pod stropom po-

leg škatlice s kadihom, toda tisti dan je ostala na mizi in tako prišla otrokom v roke. In zdaj je taka, da se je Bog usmili! Človek bi rekel, da je pretrpela vsaj sedmero egiptovskih nadlog, če ne vseh desetero... Prava mučenica je bila, otroški rablji so jo tako zmrcvarili, da nobenega svetnika, ki je naslikan v pratiki, resnični rablji niso tako. Prvi ji je počrnil obraz, drugi ji je izpulil roko, tretji ji je ušesa navil, potem so jo hoteli imeti vsi naenkrat, pa so ji zlomili hrbet... Toda zvečer so bili mučenci otroci, Jožek največji. Res, palica se je zlomila na njih in povrh so morali poslušati še dolgo pridigo ter iti brez večerje spat. Toda pratika je bila kljub temu ob svojo lepoto, pratika, ta zvesti materin arhiv, ki bo konec leta vreden več kakor krtstne bukve v župnišču... Odsiej jo mati zaklepa v stensko omarico ter jo pokaže samo ob izvoljenih urah. Pa kaj pomaga: trem kmetičem na platnicah je Jožek že narisal brado in brke, sonce je sredi zvezd počrnelo in mesec je dobil turško kapo. Zdaj nič več ne diši po medu in vosku; navzela se je vsakdanjega duha naše izbe in duha zemlje...

Morda je prav zato še več vredna. Čez leta, ko bodo otroci že veliki, bodo še našli odtise svojih prstov in svoje prve slikarske poskuse v njej. Takrat se bo mati veselo zasmejala: „Vidiš,“ bo rekla, „tole si pa naredil, ko si shodil, ko si šel k birmi, ko si prvokrat pasel...“ Nič več ne bo huda; prepričan sem, da ji bo ta pratika ljubša od vseh drugih, ki so še lepe in polne samo domačih vsakdanjih skrbi.

Oj, ti ljuba pratika!

Prav danes kaže dež, čeprav si je sonce, in zato je rekel sinoči stari Tine: „Jutri bomo pa kosili. Pratika kaže dež, torej bo gotovo lepo...!“

Pa naj kdo reče, da pratika ni potrebna!

Kadar vzamem pratiko v roke, se nikdar ne morem otresti prijet-

nega, skrivnostnega občutka. Prav tako se približujemo kakoli veliki skrivnostni pustolovščini. Nihče še ne vé, kakšno prečudno razodetje se skriva v dnevih, ki so rdeče in črno zaznamenovani na prvih straneh. Ko sem bil še otrok, mi je bila pratika prva učna knjiga. Brati še nisem znal, toda prav dobro sem znal pokazati godove bližnjih in daljnih sorodnikov. Najljubša zabava mi je bila, da sem občudoval svetnike v pratiki. Najbrž sem zato danes prepričan, da so tudi živali v nebesih, samo da imajo druga imena kot na svetu. Dve beli miši, ki glojeta preslico, nista več miši, ampak se imenujeta sveta Jedert, in medved, ki prenaša polena, je zdaj sveti Gal... Kako pa bomo spoznali v nebesih svetega Martina, če ne bo z njim gagala debela gos, in s čim naj se igra sveta deklica Neža, če ji sveti Peter ni spustil jagenjčka v nebesa...?

Potem pa vremenska znamenja! Najlepše je znamenje za veter, ki me spominja ptička z velikim očesom in odprtimi kljunom, najgrši pa tisti kurnik, ki naznanja sneg, da me vselej zazebe, kadar ga vidim... Ne, nihče mi ne bo pravil, da je pratika kar tako, kakor bi hoteli vedeti prepametni ljudje. In mesečna znamenja, znamenja sončnega kroga — vsako je čudež in skrivnost zase, da so še stari vsevedi strmeli nad njimi... Pa sejmi in vremenski pregovori! No, sejme zna vsak pošten kmet na pamet, toda otrokom pomenijo praznik, čeprav niso rdeče zazna-

menovani. Kajti takrat ni šole in cigani pridejo, z njimi pa vrtiljak in opice in papige; tedaj si ma stojnici kupiš nožiček ali rdeče naočnike ali petelinčka, ki piska, ali balon... In vola smeš gnati na sejem ali pa s sejma, kakor pač kane, in če je oče dobre volje, ti kupi nov slamnik s petelinovim peresom... Še sanjske bukve, ki jih tako obrajta stara Cepka, niso nič v primeri s pratiko. Sanjske bukve pravijo na primer: „Klobasa, videti jo: želodcu želiš dobro ustreči.“ Pratika pa ti pokaže debelega prašiča in zraven pove, s kakšno mastjo ga moraš rediti, da boš tako debele svinje imel, kajti pri suhljatem prašiču ti tudi najlepše sanje ne bodo rodile kaj prida klobas.

Zdajle bi bil rad spet otrok, da bi se razveselil svetega Gregorija, in ki mu sedé golobčki na rami, in dobrega berača Aleša pod stopnicami, treh jabolk sv. Miklavža pa Lazarja, ki leze iz groba... Toda preveč pratik sem že preživel in s svojimi ubogimi rokami ne morem ustaviti sonca. Tudi smrt ga ne more ustaviti. Odkar vem, da nam vsak dan zapiše svojo besedo v srca in zariše svojo potezo v obraze, sem prenehal biti otrok in odslej mi je vsaka pratika, ki jo na god papeža Silvestra odložim, kakor del mojega življenja, kakor izpeta pesem, ki mi je žal zanjo... Nekaj velikega se je končalo, nekaj velikega se začinja...

Sonce se poslavlja od znamenja

kozla, vodnar ga že zajema v svoje vedro. Kolovrat brni in tkalčev čolniček teka. Sveti Trije kralji so nas obiskali, sveta Neža je prepestovala jagnje in palmovo vejico. In sonce raste. Sveti Valentin ima ključe do korenin. Pretakanje sokov v drevesnih deblih zaživi in pod gozdom pokopujejo pusta. Treba se je osvoboditi starih nadleg in nabrati nove sile. Dvajset mareličnih koščic smo vsadili za hlevom.

Ko sveti Jožef doteše svoj dan — takrat ima naš Jožek god, dobro si zapomnite! — so latvice in druge posode za mleko pripravljene; spomladanska mlečna obilnost se bliža. Na cvetni petek ima mati z Marijo sedem žalosti svoj god; to je drugi družinski praznik in v pratiki zaznamovan z debelim okvirom. Potem jaha Kristus v cvetno nedeljo in pod težkimi oblaki, ki vise nad preoranimi polji, se vračajo ptice selivke v deželo. Čutim nemir v nosnicah, v ustih, z vsemi čutili in s srcem... Treba je živeti s stvarstvom.

Popki se razcvetajo. Velika noč poje z vsemi zvonovi. Spev sveta prevladuje nad otožnostjo smrti. Potem zacveto šmarnice in po prvem dežju stopa živina na pašo. Pijani smo od življenja, telo je premajhno za kipečo kri. Težki in trudni smo nad obilnostjo pomladi. Sadovnjak gorí v belih cvetovih in Marijini oltarji žarè prav v srca ljudi.

Rožnik je kakor od ljubezni pijana mladost. Vonj sena nas vse

razdivja. Približal se je praznik svetega Primoža, ko je maša v gori in velik praznik polja in — glej, že je tu sveti Anton, patron gospodarja in naše Tončke; praznujeta ga sredi zorečega žita in ob najvišjem soncu. V rosnem jutru gre procesija čez polje, in ko zagore kresovi — se prebudimo pod soncem, ki se niža. Velika tišina ga spremlja. Ko obišče Marija Elizabeto, dozore jagode in borovnice in lipa zacvete. Čebele letajo nad žanjicami; ljubezen v žitu je lepa. Sonce gre v znamenje leva, ki pomeni življenje, dokler nas solze svetega Lovrenca, ki so kakor padajoče zvezde, ne opomnijo, da začenja zoreti rana smrti. Toda poprej se nam še duša razbrizgne v opoju tisoččerihih barv; kar nabite so s sončne močjo. Tedaj je bolečina lepa in ljubezen žge. Prvi plodovi nam padajo v naročje. Zavest žrtve nas posvečuje in resni. Ko odcveto sončnice in se sence podaljšajo, potrka na vrata mesec poslavljanja. Ko se sonce ustavi v ravnotežju med bivanjem in minevanjem, zagore gozdovi. Bolečina se zaje v srce. Ptice se zbirajo na cerkvenem zvoniku. Sem ozimine pada v razorane brazde in ognji gore po gmajnah. Po zadnjem vrisku sredi polnih brajd se sklonimo sami vase. Lahne megle vstajajo; težek veter slači drevesa. Resen in slovesen prihaja spomin na mrtve — naj v miru počivajo! — Pokoj nas navdaja. Iščemo si sreče v tišini. Ko se umiri vinski sok.

se začno stekati soki rastlin nazaj v korenine. Stržek smuka pod grmičevjem in napoveduje sneg. Mlin klopotata skozi otožnost mrglenih dni.

Sveta Cecilija je odigrala svojo pesem na majhnih orglah. Tiho prihaja advent. Led in sneg pokrijeta utrujene strasti zemlje.

Človek pričakuje Odrešenika. Nekje se porajata novo sonce...

O, pratika, knjiga velike modrosti zemlje in človeka na njej! Vse je razumljivo in določeno vnaprej. Toda obenem je knjiga s sedmerimi pečati zapečatená, knjiga skrivnosti, ki jo pozna samo Bog.

Kdaj bomo do dna razumeli skrivnost zrna, ki umre?

Četrtega marca je zapisal gospodar na rob pratike: „Pripustil kravo.“ Če Bog dá, bo smel sredi decembra zapisati: „Dima imela telička; tehta...“ Dobra žival v hlevu, ki ima tako neumno zveste oči, že čuti premike v težkem telesu... Toda mati ni vedela, ko ko je na svetega Štefana dan nesla domov novo pratiko, da bo morala sredi poletja prav poleg podobe svete Ane zapisati z nerodno, utrujeno roko: „Ivan umrl, star osemindvajset let. Usmiljeni Jezus, usmili se ga!“ Ne, mati ni vedela in Ivan ni vedel in v nobeni pratiki ni bilo zapisano to. V pratiki je kazalo stanovitno vreme — lepa črna zvezdica! — in polna luna je bila naslikana zraven... Nikjer ni črna roka

kazala na tisti mrzli, deževni val,
ki je ugrabil materi sina... Usmiljeni Jezus, usmili se ga! Kljub silnemu kriku materinega srca se na mesečni sliki v pratiki mirno kopljejo deklice, da kar slišiš njih smeh in čofotanje vode, in na drugi strani košatega leva se vozita v čolnu mož in žena proti cerkvici sredi jezera. Toda zgodilo se je nekaj... nekaj... Usmiljeni Jezus, usmili se ga!

Toda Tončka je vedela!

Tončka je vedela, da bo smela zapisati slab mesec pozneje, tik

ob podobi Matere božje, ki se med žarki in oblaki dviga v nebo: „Rojen Jernejček. Bog mu daj svoj blagoslov!“ Vedela je, zakaj velika je bila njena ljubezen.

Počasi prelistujem pratiko ter iščem v njej svoje otroštvo. Iščem zgodovino vseh, ki jih ljubim.

Sonce se skriva za orehovo kronjo. Velik metulj frfota nad resedo.

Veliko življenje se pretaka skozi čas.

Emilijan Čevc

NOVOLETNO VOŠČILO SLOVENSKEGA OTROKA

Srečno novo leto voščim
vsem otrokom v božjem svetu:
njim, ki tu so in v tujini,
pa so bratje mi po rodu,
vsem sosedom dobre volje,
milijonom nepoznanih
brez družine,
brez topline,
ki ne znajo se igrati,
ki ne znajo se smejati —
vsem ob novem letu voščim
milosrčne pomoči
od Boga in od ljudi,
da bi zdravi in veseli
svoj najlepši čas živeli!

Ljubka Šorli

NAŠ NOVI PODLISTEK

Sergej Kurdakov:

ODPUSTI MI, NATAŠA

Pričujoča zgodba ni izmišljena zgodba s preračunano razvitim dogajanjem, ampak avtobiografija, resnična izpoved sovjetskega begunca Sergeja Kurdakova; viharna življenjska pot mladega fanta, zgodba človeške zlobe in resnica o božji dobroti.

Kurdakov je bil človek z mnogimi talenti, tudi s pisateljskim talentom. Svoje življenje je opisal odkrito in naravno, spretno in živahno. V prvih odstavkih se predstavi: „Jaz, Sergej Kurdakov, podporočnik, katedniški oficir sovjetske mornarice, odlikovani mladinec, izbran za predsednika vsake mladinske komunistične organizacije v vsaki šoli, v katero sem hodil od svojega osmega leta dalje, izbran za mladinskega voditelja, ki je poučeval tisoč dvesto sovjetskih mornariških kadetov.“ Presunljivi so tisti odstavki, ki govorijo o preganjanju in trpljenju vernih v Sovjetski zvezi, in tisti, ki odkrivajo moč božje besede in delo milosti. Ko se ga je kot agenta tajne policije sredi divjanja nad „religiozniki“ dotaknila božja roka, je začutil ljubezen Nevidnega; izmikal se je in šele po hudih notranjih bojih spoznal, kako osrečujoč je bil tisti objem. Uvidel je zgrešenost ukazanega početja in sklenil, da bo zapustil svojo kariero in domovino.

Ko se je sovjetska ladja, na kateri je opravljal službo radijskega operaterja, v viharni noči približala

kanadski obali, je pobegnil, se pogumno pognal v mrzle valove in se rešil v Kanado. V zahvalo za rešitev je sklenil posvetiti Bogu del svojega življenja. O veri, Bogu in trpljenju vernih v Sovjetski zvezi je v Kanadi in Združenih državah predaval po cerkvah, na radiu in televiziji. Svoje spoznanje je preko zračnih valov sporočal mladim v Rusiji. Iskreno jih je ljubil. Neustrašeni apostol ni mogel dolgo ostati skrit budnim očem sovjetske tajne policije. Na koncu knjige pove, kako so ga zasledovali.

V svobodi, po kateri je tako hrepenel, je nanj prežala smrt: maščeval se je aparat, iz katerega je pobegnil. Kurdakova so našli v skrivnostnih okoliščinah umorjenega v njegovem stanovanju v Kaliforniji, na dan Novega leta 1973. V marcu tistega leta bi spolnil 22 let.

Kurdakovo pričevanje o preganjanju vernih v Sovjetski zvezi so v zadnjih letih z novimi dokazi potrdile poročevalne agencije. Knjiga, ki jo objavljamo v Duhovnem življenju v nadaljevanjih, je ena izmed mnogih, ki odgrinja zaveso Sovjetske zveze. Ima odličen predznak osebnega pričevanja.

Tone Zrnc

Vsi nosimo odgovornost za vsa dejanja organizacij, v katerih smo sodelovali od leta 1941. (Pisec je sodeloval tudi v KP in OZNI - op. DŽ). Brez tega priznanja ne moremo priti do narodne sprave, brez narodne sprave pa za nas kot narod ni preživetja. (France Bučar, Mladina, Ljubljana, 16. sept. 88/4.)

Odpusti mi, Nataša!

1. Vihar na Pacifiku

Že nekaj dni in noči si je naša ladja utirala pot skozi razburkani Pacifiški ocean. Neurje se je začelo nepričakovano, ko se je ledeni piš s severa pomešal s ciklonom, ki je prinašal sunke toplega zraka iz Japonske. Zračne mase so eksplodirale v pobesnelosti vetra in valov, sredi katerih smo se znašli daleč od kanadske obale. Čeprav je bila naša ladja, ruski vlačilec **Elagin**, velika in zgrajena za premagovanje najbolj divjih viharjev, jo je že kakšnih šestdeset ur premetavalo kot majhen ribiški čoln, kadar se z njim poigrava razdivjano morje.

Mnogi prekaljeni mornarji na krovu so bili bolni zaradi nenavadnega krožnega gibanja viharja, ki je udarjal ob gore Britanske Kolumbije in se odbijal nazaj v morje v nepretrganem krogu. Po dnevih takega trpinčenja je bila ladja utrujena, prav tako njena posadka. V nenehnem boju je ladja škripala in ječala, vsa izmučena se je obračala proti vetru. Ce-

lo v sobi za radijsko zvezo, posebej zavarovani proti hrupu, sem čutil hud mehanični utrip ladje, kot bi se vsak delček stroja posebej bil s silo viharja.

Zadnje dni sem komaj kaj spal. Kot radijski operater sem imel nalogo pošiljati podatke v našo pomorsko bazo v Sovjetski zvezi in zaradi viharja sem imel ves čas polne roke dela. Zunanji vihar pa je prispeval k mojemu slabemu počutju precej manj kot čustveni vihar, ki je divjal v meni. Po mesecih previdnih načrtov in priprav se je končno približal trenutek mojega bega na svobodo. V kanadskih teritorialnih vodah, v katere smo z dovoljenjem vstopili, da bi se izognili viharju, sem bil nepričakovano blizu svojemu cilju. Nestrpnost sem čakal priložnosti za pobeg.

Ladijski premec se je potapljal pod valovi, visokimi kot gore, in se potem znova in znova vzpenjal. Vsa ladja je drhtela pod udarci valov. Noč, po navadi temna kot črnilo, je bila še bolj črna zaradi težkih viharnih oblakov. Mornarji so s strahom govorili o takih nočeh. To je bilo 3. septembra 1971. Deset sovjetskih ladij je dobilo dovoljenje, da za-

Ponatis iz knjige: Sergej Kurdjakov, *Odpusti mi, Nataša!* Mohorjeva družba, Celovec, 1987.

plujejo znotraj območja Tasu Saund, na Otoku kraljice Šarlotte (Queen Charlotte Island).

Nekaj pred pol osmo zvečer, ko sem se moral javiti v prostoru za radijsko zvezo, sem stopil iz svoje kabine in sunek viharja me je skoraj prevrnil. Napel sem vse sile, da bi si utrl pot po spolzki palubi. Končno sem prispel do poveljniškega mostu, odsunil vrata in planil noter.

„Kako daleč smo od obale?“ sem vprašal prijatelja Borisa; bil je na krmilu. Preveril je na pomorski karti. „Kakšne pol milje,“ je odgovoril.

„Koliko je do vasi?“ sem rekel in pokazal na luči, ki so se svetikale skozi divji dež in veter.

„Kakšne tri milje in pol,“ mi je odvrnil.

„Hvala,“ sem zamrmral in se napotil proti prostoru za radijsko zvezo takoj za poveljniškim mostom. Sedaj, ko smo bili v kanadskih vodah, nismo smeli oddajati; vse moje delo je bilo, da sem bil pozoren na naše ladje, ki bi bile lahko v nevarnosti. Nocoj bo kratka izmena in bil sem vesel.

Pol devetih. Sergej, čez nekaj ur boš svoboden ali pa boš utonil. Ali pa, kar je še hujše kot utopitev — najden v morju in odpeljan v sibirsko taborišče kot pomorski dezertter ter nato ustreljen. Bil je trenutek, ko bi imel vsakdo na mojem mestu pomisleke.

Jaz, Sergej Kurdakov, podporočnik, kadetniški oficir sovjet-

ske mornarice, odlikovani mladinec, izbran za predsednika mladinske komunistične organizacije v vseh šolah, v katere sem hodil od svojega osmega leta dalje, zbran za mladinskega voditelja, ki je poučeval tisoč dvesto sovjetskih mornariških kadetov. V petih dneh naj bi se vrnil v pomorsko bazo. Sprejeli me bodo v Zvezo komunistov, čaka me dobra služba pri policiji. Praktično bom imel vse na svetu, če se vrnem v Rusijo. Vendar to ni dovolj. Karkoli je že bilo tisto, kar sem potreboval, vedel sem, da tega ne bi mogel imeti v komunističnem sistemu, ki sem ga dodobra spoznal.

Tri mi je in pol, sem razmišljal in hitro v mislih preračunal. Varen bom le v vasi. Ta mora biti moj cilj. Če bi dosegel le obalo, pol milje stran. bi lahko prišla naša patrolja in me našla. Samo v vasi in med ljudmi bom na varnem. To je pomenilo, da bi trajalo največ eno uro, da bi prispel do tja. Izmeril sem že temperaturo vode. Imela je štirideset stopinj Fahrenheitta. Biti v vodi tako visoko na severu, bi bilo vprašanje življenja in smrti. Presodil sem, da bi lahko preživel največ štiri ure v mrzlem morju. Zaradi rednih vadb in vežb z utežmi sem bil v odlični telesni formi. Sedaj ali nikoli, sem si rekel. V srcu sem vedel, da je moralo biti sedaj...

Prostor za zveze je bil med prostorom za krmilo čisto na sprednjem delu poveljniškega

mostu in prostoru z navtičnimi kartami, kjer je bil kapitan. Zaradi bližine obale je moral budno paziti na naš položaj, da ne bi zašli in nasedli na ostrih skalah.

Vključil sem tri radarske naprave, eno za vojaške in dve za navigatorske namene in počakal, da so se ogrele. Upal sem, da ne bo nobenih prekinitev, ničesar izrednega.

V tistem trenutku je iz kabine pomolil glavo kapitan in mi zaklical: „Hej, Kurdakov, si za partijo šaha?“

Velikokrat sva igrala. Nisem hotel zbuditi suma in povabila odbiti, vendar si igre nisem mogel privoščiti, preveč časa bi mi vzela. Popolna tema je pomenila varnost in moral sem priti do obale pred dnem. Poleg tega pa sem se bal, da bi moja odločitev splahnela, če bi predolgo odlašal.

„Tovariš kapitan,“ sem rekel, „zelo sem utrujen od vseh teh zadnjih dni. Rad bi šel počivat.“

Kapitan se je ponorčeval: „Poslušajte mladega morskega volka! Tridnevni vihar in je že tako utrujen!“

Pri sebi sem zavzdihnil od olajšanja. Potem sem začel končne priprave, ki sem jih že tolikokrat izvedel v mislih. Najprej sem izklopil radio in pustil sprejemnik na frekvenci za nevarnost, zaradi zveze v primeru, če bi nas druge ladje poskušale poklicati. Vključil sem oddaljeni zvočnik na mostu, da bi Boris lahko slišal sporočila drugih ladij iz naše flote.

Ozrl sem se po kabini za radijsko zvezo, da bi se prepričal, če je vse v redu, se hitro izmuznil ven, zaklenil za seboj in se napotil proti svoji kabini, zopet skozi prostor s krmilom, ki je bil sedaj v poltemi, osvetljeval ga je samo sij, ki so ga oddajale rdeče, rumene in plave lučke na plošči z instrumenti. Dež je udarjal ob okna na poveljniškem mostu, da ni bilo mogoče videti skoznje. Boris je stal v meglenem siju lučk ob instrumentih in jih skrbno opazoval, če bi se morda pokazalo znamenje nevarnosti. Skupaj sva preživela veliko samotnih ur v teh preteklih tednih. Ustavil sem se za nekaj trenutkov brezskrbnega pogovora z njim in se vedel kar se da naravno, se kmalu opravičil, da sem pasje utrujen, in odšel proti svoji kabini.

„Boris,“ sem rekel, ko sem odhajal, „če se kdo javi, me ni treba motiti — razen v nevarnosti. Prav?“

„Misli name tam zgoraj, ko boš udobno zvit v lepi, topli postelji.“

„Prav, Sergej,“ mi je odvrnil in se zasmel.

„Seveda,“ sem mu obljubil in odšel s poveljniškega mostu na palubo in v vihar. Tesno sem se oklemlil ograje in se previdno pomikal proti svoji kajuti. Zaradi divjega vetra in dežja sem se nekajkrat skoraj zvalil po mokri palubi. Z vso silo sem se upiral vetru in divjim curkom vode. Odprl sem vrata kajute, vstopil in zaklenil za seboj. Če bi me sedajle kdo prenesetil, bi bilo usodno in konec

vseh možnosti za pobeg. Nemirno sem znova pogledal na uro: 21.45. Imel sem manj kot petnajst minut časa za končne priprave. Klepet na poveljniškem mostu me je stal nekaj dragocenih sekund! Sedaj sem moral pohiteti, da bi storil vse v preostalih minutah, ko je bila paluba še prazna. Ko bo nevihta mimo, bodo namreč možje pregledali vso ladjo, da bi ocenili škodo.

Zaradi našega severnega položaja sem nosil težko uniformo, visoke škornje, lahek pulover in čez debel puli. Teža in obseg teh oblačil bi povzročila resne težave, ko bi bil v vodi in moral plavati. Vendar sem želel priti v vas v uniformi in v škornjih. Imel pa sem premalo časa, da bi premišljeval o teh rečeh, misliti sem moral na pomembnejše.

Segel sem pod pograd in izvlekel nekaj, s čimer sem se ukvarjal precej dolgo — velik, proti vodi odporen pas, podoben torbi. Zunanjo stran sem izdelal iz debele gume, notranjost pa iz polivinila. Iz predala pisalne mize sem vzel stvari, ki sem jih najbolj čuval in katere sem nameraval vzeti s seboj: fotografije prijateljev, tovarišev in domačih krajev — vsega tega ne bom nikoli več videl. Teh nekaj dragocenih predmetov bo vse, kar bom odnesel v novo življenje iz starega, poleg brazgotin — fizičnih in psihičnih — in veliko spominov.

To je vse, kar lahko pokažem o svojem življenju, sem premišljeval in opazoval kupček papirjev.

Brez matere in očeta. Ta kupček je moje življenje. Mnoge listine bodo izgubile pomen — Komso-molska članska izkaznica, pomorski dokumenti. Ostale listine in moj rojstni list pa moram vedno hraniti; če bom preživel to noč, bom potreboval te dokumente, da dokažem, kdo sem. Če ne bom preživel, bodo skupaj z mojim truplom našli vsaj moje ime, da bo lahko zapisano na nagrobnem kamnu.

Ko sem stlačil v gumijasti pas fotografije in dokumente, sem ga na hitro zašil, da voda ne bi mogla pronicati vanj. Čvrsto sem si ga pritržil za pas in iz predala vzel še nekaj, kar mi bo v naslednjih urah v veliko pomoč: potapljaški nož! Skrivaj sem ga prinesel na ladjo in ga skrtil. Z jermenom sem si ga privezal za zapestje in čez potegnili rokav puloverja. Moral sem se zavarovati pred vprašanji, če bi me opazili na krovu. Težko bi razložil, od kod imam nož, vendar ga bom kasneje nujno potreboval.

No, končno sem pripravljen. Nož je na mestu, pas varno pritrjen. Moja ura kaže 21.55, čas za odhod. Vihar se je še bolj razbesnel, tega sem bil resnično vesel. Odprl sem vrata kajute, stopil na krov in že me je ustavil ledeno mrzel curek. Celo tukaj, kjer je bil zvok delno omiljen, je bila nevihta zelo glasna.

Upognil sem se v vetru in splezal po lestvi navzdol. Trdno sem se držal za ograjo, da ne bi padel. Ko sem prišel na glavno palubo,

sem se ozrl okoli, če me je kdo opazil. Nikogar ni bilo. Dosedaj je vse v redu. Vedel sem, da so vsi na spodnji palubi, na varnem pred nevihto. Počasi sem se s trudom pomikal po sredini ladje proti točki, ki sem jo pred nekaj dnevi izbral za skok. Bil je to prostorček pod ogromnim ladijskim dimnikom, edina točka, za katero sem odkril, da je skrita pogledom z vseh strani. Prebijal sem se naprej in po nekaj minutah dosegel izbrano mesto. Na hitro sem ošinil divje razburkane valove in kar spreletelo me je. Bolje, da ne gledam, sem pomislili, ali pa bom odnehal, še preden bom v vodi.

Takrat so se prav nasproti mene odprla vrata in luč je posijala

naravnost vame. Hitro sem se sklonil, oblila me je zona. Tisti, ki je odprl vrata, je za hip obstal na pragu, pogledal naokoli in takoj stopil nazaj. Ali me je opazil? Vrata so se zaprla. Karkoli je že mislil mornar storiti, premislil se je zaradi nevihte.

Sedaj sem moral hitro ukrepati. Ladja se je povzpela na greben velikega vala in bila za višino dvanadstropne stavbe nad vodno gladino. Nameraval sem počakati, da bi prišla v korito med dvema valovoma in takrat skočiti. Potem sem preplezal ograjo. Za hip sem lovil ravnotežje, se pripravil za skok na glavo in se pognal naravnost v razbesnelo črnino morja.

(Bo še)

Pristavski dan

Rojaki iz moronskega okraja so z zastopniki in gosti iz drugih slovenskih okrajev praznovali v nedeljo 23. oktobra 21. pristavski dan. Po dviganju zastav je ob 12. uri prelat dr. Alojzij Starc s prof. Francetom Bergantom daroval mašo, pri kateri je pel pristavski mladinski zbor pod vodstvom Anke Gaserjeve. Po maši je bilo prijateljsko kosilo. Kulturni program pod ombújem je ob 17 začel s pozdravno besedo predsednik Pristave dr. Julij Savelli; po govoru predsednika ZS Lojzeta Rezlja je bila v režiji Mihe Gaserja množična igra Jurij Kozjak — slovenski janičar. Glavne vloge so odigrali Janez Mežnar, Dominik Oblak, Marko Gaser, Franci Papež, Gabi Rant, Jože Oblak, Adrijan Gaser, Gusti Čop,

Martin Križ, Frenk Klemenčič, Matiej Debevec, Marjan Kopač, Andrej Golob, Edvard Kenda, Igor Ahčin in Mavric Kočar; sceno je napravil režiser, ozvočenje oskrbel Sandi Gaser, električno napeljavo Marko Keš, garderobo Magda Češarek, maske Nande Češarek, opremo odra Rudi Gričar.

1. novembra, na praznik Vseh svetnikov, smo se spomnili svojih rajnih. Pred spomenikom junakom v Slovenski hiši so bile molitve za vse rajne Slovence v Argentini in za naše žrtve, v cerkvi Marije Pomagaj pa mašna daritev. Skupna opravila za umrle so bila tudi na pokopališčih Morón, San Justo, Villegas, San Martín, Olivos in Boulogne, maše za rajne pa po vseh slovenskih verskih središčih.

med nami v Argentini

Slovenske sobotne šole v Argentini v šolskem letu 1988

OSNOVNE ŠOLE

Aljaževa šola v Bariločah

Učencev 9 (5 dečkov in 4 deklice), v vrtcu 10 (5 dečkov in 5 deklic).

Voditeljica: Zdenka Jan; učiteljica, Marjana Marn; katehet: Marko Cukjati; vrtec: Katica Arnšek.

Balantičeva šola v San Justu

Učencev 78 (44 dečkov in 34 deklic)

Voditeljica: Angelca Klanšek; katehet: Anton Bidovec; učiteljice: Danica Malovrh, Marija Zupanc, Mirjam Oblak, Lučka Oblak, Magda Zupanc, Jožica Malovrh in Kristina Grilj; petje: Anica Mehle, Andreja Selan in Sil'vija Oblak; pomoč učit. zboru: Ivanka Puhek; preds. šolskega sveta: Lojze Modic.

Baragova šola v Slovenski vasi

Učencev 58 (23 dečkov in 35 deklic)

Voditelj: prof. Franci Sušnik; katehet: Janez Petek; učiteljice: Marjetka Gerkman, Ivanka Zabukovec, Marija Rozman, Brigita Cerar, Zlata Adamič, Mirjam Goljevšček in Marta Šmalc. Preds. odbora staršev: Beti Grbec.

Cankarjeva ola v Berazateguiju

3 učenke

Uči France Vitrih.

Jegličeva šola v Slovenski hiši

Učencev 11 (6 dečkov in 5 deklic)

Voditeljica: Marjana Batagelj; katehet: France Cukjati; učiteljica: Marjeta Dobovšek; knjižničarka: Delija Truden; preds. odbora staršev: inž. Jernej Dobovšek.

Tečaj za špansko govoreče otroke (18 učencev); učiteljstvo: Marjana Batagelj, Irenka Fajdiga, Irma Pérez.

Jurčičeva šola v Carapachayu

27 učencev (14 dečkov in 13 deklic)

Voditeljica: Anica Klemen; katehet: Matija Borštnar; učiteljice: Lenčka Klemen, Ani Senovršnik, Monika Jeretina, Metka Slabe in Marija Slabe; preds. odbora staršev: Jelka Stanič.

Krekova šola v Tucumánu

7 učencev (3 dečki in 4 deklice).

Voditeljica: Jožek Žakelj; učita Evica Draksler in Janez Žakelj.

Prešernova šola v Castelarju

Učencev 69 (34 dečkov in 35 deklic)

Voditeljica: Mija Markež; katehet: France Bergant; petje: Mojca Jelenc; vrtec: Lučka Češarek; učiteljstvo: Danica Jerovšek, Cvetka Kopač, Monika Kenda in Nadica Grohar; preds. šol. odbora: Janez Jelenc.

Rožmanova šola v San Martínu

31 učencev (21 dečkov in 10 deklic)

Voditeljica: Katica Dimnik; katehet: dr. Jure Rode; vrtec: Ana Marija Podržaj in Lučka Kastelic; učiteljice: Stanka Oberžan, Regina Leber, Saša Golob; petje: Metka Luna; preds. šol. odbora: Marija Petkovšek.

Slomškova šola v Ramos Mejiji

62 učencev (32 dečkov in 30 deklic)

Voditeljica: Helena Malovrh; katehet: Jože Škerbec; učitelji: Marjan Loboda, Vladi Selan, Saša Omahna, Karla Jakoš, Kristina Hvalica, Alenka Smole, Irenka Loboda, Gabrijela Malovrh in Klavdija Jakoš; preds. šol. odbora: arh. Jure Vombergar.

Šola sv. Cirila in Metoda v Mendози

42 učencev (27 dečkov in 15 deklic)

Voditeljica: Lenčka Božnar; katehet: Jože Horn; učiteljice: Bibi Bajda, Mari Mlinar, Jadranka Ovčjak; petje: Marjanca Bajda; telovadba: Silvica Bajda.

Trdinova šola v Miramaru

Občasno uči Boris Koman.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJI

Srednješolski tečaj rav. Marka Bajuka v Slovenski hiši

Dijakov 122.

Ravnatelj: lic. Albin Magister; profesorji: Anton Bidovec, dr. Katica Cukjati, prof. Tomaž Debevec. Luka Debevec, Tine Debeljak ml., Marjan Hribar, Andrej Krečič, dr. Marko Kremžar, prof. Pavlinka Korosec, lic. Franci Markež, Metka Mizerit, prof. Cvetka Pavlovčič. Lojze Rezelj, prof. Veronika Rožanec, dr. Alojzij Starc, Jože Škerbec in prof. Neda Vesel; knjižničarke: dr. Nataša Krečič, Kristina Pérez in Veronika Gražnar; tajnica: Cirila Žužek; odsek za dopisne dijake: Tomaž Rant.

Srednješolski tečaj v Slov. vasi

Dijakov 17.

Ravnatelj: Dušan Šušteršič; profesorji: Jaka Barle, Tone Brulc, dr. Andrej Fink, Anton Gale in Mirjam Šušteršič.

Srednješolski tečaj v Bariločah

5 dijakov. Učijo Zdenka Jan, Marjanka Jerman, dr. Vojko Arko in Marko Cukjati.

Proslava narodnega praznika

Proslava narodnega praznika 29. oktobra, ko se je pred 70 leti slovenski narod osvobodil avstro-ogrske monarhije, in slovenske zastave je bila 29. oktobra v Slovenski hiši. V cerkvi Marije Pomagaj je delegat msgr. dr. Alojzij Starc daroval ma-

šo za vse, ki so delali in trpeli za blagor slovenskega naroda. Po maši je bila prireditelj v dvorani: po zdravne besede in načelni govor je imel predsednik pripravljalnega odbora Marjan Loboda, slavnostni govor o 140 let slovenskega narodnega programa lic. Marjan Schiffrer, mladi baritonist Andrej Rezelj je ob klavirski spremljavi Anke Savelli Gasserjeve zapel venček slovenskih pesmi, hotelir Vinko Levstik iz Gorice je društvu Zedinjena Slovenija podaril slovensko zastavo; po slavnostni večerji so vsi navzoči zapeli Prešernovo Zdravljico.

Slavje v Berazateguiju

25. obletnico Cankarjevega doma in mladinski dan so berazateški rojaki praznovali v nedeljo 6. novembra. Dopoldne so bila tekmovanja v odbojki, ob 12 je msgr. dr. Alojzij Stare daroval sv. mašo, po maši je predsednik Cankarjevega doma Janko Šterbenc izrekel pozdravne besede, nato je bilo kosilo. V kulturnem programu so nastopili Andreja Škrbec in Pavlinka Korošec z recitacijo, s kitaro Ivi Korošec, govornik Lojze Rezelj, skupina deklet in fantov s simbolično vajo (Tatjana Reven) in zvezna predsednica SDO Nevenka Magister z govorom.

Proslava praznika Kristusa Kralja

Proslava nedelje Kristusa, Kralja vesoljstva, 20. novembra, je bila v Slovenski hiši. Mašno daritev za raj. škofa Rožmana in raj. msgr. Oreharja ter v prošnjo za Baragovo bea-

tifikacijo je ob somaševanju dušnih pastirjev vodil msgr. dr. Alojzij Stare. Pri maši je pel mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana.

V dvorani je bila nato vbralni obliki predstava Rebulove igre o Baragu „Duh Velikih jezer“. V režiji Frida Beznika so nastopili Nevenka Godec, Klavdija Malovrh - Jakoš, Francka Klanjšček-Korošec, Kristina Kremžar, Marjana Poznič, Ivana Tekavec, Andrejka Vombergar, Matevž Debevec, štefan Godec, Janko Jereb, Jože Korošec, Blaž Miklič, Dominik Oblak, Franci Papež, Tone Rode in Ivo Urbančič; luči je upravljal Bogdan Magister, spremno glasbo Janez Jereb, projekcije pa Jože Tomaževič in arh. Jure Vombergar.

Igro Duh Velikih jezer je l. 1987 objavila naša revija.

Srebrnomašno slavje

Srebrnomašniki Primož Langus, dr. Jure Rode in Lovro Tomažin so praznovali svoj srebrnomašni jubilej v nedeljo 4. decembra. Ob 11.30 je bilo somaševanje srebrnomašnikov z delegatom dr. Alojzijem Starcem, ki je imel mašni nagovor, in drugimi slovenskimi duhovniki. Pri maši je pel sanmartinski pevski zbor pod vodstvom Janeza Mežnarja. Praznično kosilo je bilo v dvorani Slovenskega doma. Slavljence sta pozdravila predsednica SD Mari Keržič in predsednik SNO Rudolf Smersu, med kosilom pa sta izrekla čestitke dr. Stare in dr. Filip Žakelj.

Vsi trije srebrnomašniki so bili v slovenskem bogoslovju v Adrogué-

ju. V duhovnike so bili posvečeni 8. decembra 1963. Po novi maši so odšli na službena mesta: **p. Lovro Tomažin**, rojen 27. septembra 1930, Krka na Dolenjskem, je vstopil k jezuitom in nato odšel v misijone; **župnik Primož Langus**, rojen 9. oktobra 1936 v Ljubljani, je bil najprej prefekt v škofovem zavodu, nato pa je odšel v Casanovo, kjer že več let pastiruje; **dr. Jure Rode**, rojen 27. aprila 1937 v Ihanu pri Domžalah, pa je vsa leta v slovenskem dušnem pastirstvu, že več let med Slovenci v San Martinu, obenem pa deluje tudi v buenosaireški nadškofiji in poučuje cerkveno pravo na Katoliški univerzi.

Iz naše kronike

5. novembra je nad 300 učencev slovenskih ljudskih šol skupaj s svojim učiteljstvom imelo celodnevni izlet na farni travnik La Salette blizu Pilarja. Po maši Franceta Cukjatija so se posvetili igram in športu.

Abiturienti Slovenskega srednješolskega tečaja so priredili v Našem domu v San Justu poslovilni ples.

6. novembra je Cankarjev dom v Berazateguiju praznoval svojo 22. obletnico in mladinski dan.

Na Pristavi je pod okriljem Krožka mater in žena predaval prof. Tine Vivod o prizadetih, ostarelih in našem odnosu do njih.

9. novembra je bil v Slovenski hiši občni zbor Zveze slovenskih mater in žena.

Od 11. do 13. novembra so bile duhovne vaje za žene v San Miguelu. Udeležilo se jih je 34 žena, vodil jih je župnik Jože Guštin.

12. novembra je bila v Slovenski hiši seja profesorskega zbora Slovenskega srednješolskega tečaja rav. Marka Bajuka. Sklepna prireditelj je bila v soboto 19. novembra.

13. kulturni večer SKA je bil posvečen spominu na začetke Slovenske kulturne akcije in slovesu od ustanovitelja Ladislava Lenča.

V Slovenskem domu v San Martinu je bil razgovor z misijonarjem Lovretom Tomažinom.

13. novembra je bil v Slovenski vasi 32. zvezni mladinski dan. Po dviganju zastav je maševal misijonar Lovro Tomažin, nekdanji predsednik SFZ, čez dan je bilo športno tekmovanje, proti večeru kulturni program in nato družabni del.

18. novembra je bila seja Medorganizacijskega sveta v prostorih Zedinjene Slovenije.

27. novembra, na prvo adventno nedeljo, je bila v cerkvi Marije Pomagaj slovesnost prvega svetega obhajila.

Dobrodelni mesec smo praznovali Slovenci v Argentini — kot vsako leto — od 30. oktobra do 30. novembra.

Misijonar Lovro Tomažin je prišel na obisk k svoji materi in sorodnikom v Buenos Aires. V letih po prihodu v Argentino je živahno deloval v mladinskih organizacijah, leta

1963 je bil posvečen v duhovnika, od 1967. leta deluje v afriški Zambiji. Na obisk k svoji družini in na odhiti je prišel v Buenos Aires tudi misijonar Peter Opeka, ki je misijonar na Madagaskarju.

Marijin mesec smo obhajali po tu-kajšnji navadi od 7. novembra do 8. decembra.

Salezijanski bogoslovec Tone Quallizza je 13. novembra napravil v baziliki Marije Pomočnice v Buenos Airesu večne zaobljube. Rojen je bil l. 1963, k salezijancem je vstopil 1982. Sedaj deluje v Río Gallegos. Prihodnje leto bo začel s študijem bogoslovja.

Enadnevni duhovni vaj za žene v Slovenski hiši se je udeležilo v nedeljo 11. decembra 118 žena in v nedeljo 18. decembra 50 mož. Oboje je vodil p. dr. Lojze Kukovica.

Sklepna prireditelja Srednješolskega tečaja ravn. M. Bajuka je bila 19. novembra.

Sklepna prireditev Slomškove šole je bila 26. novembra, Jurčičeve in Jegličeve šole v soboto 3. decembra, Balantičeve in Prešernove (ob 35-letnici šole) v nedeljo 4. decembra in Rožmanove ob 40-letnem jubileju v soboto 10. decembra.

Romanje ramaške in sanmartinske verske skupnosti v cerkev Marije Pomagaj je bilo na praznik Brezmadežne, 8. decembra. Po petih „seminskiških“ litanijah je bila sveta maša za slovenski narod.

Za superiorja slovenskih lazaristov Baragovega misijonirša v Slovenski

vasi je bil imenovan Janez Petek. Službo je nastopil 10. decembra.

Miklavževe prireditve so bile po vseh slovenskih krajevnih domovih.

Šolska kolonija s 116 učenci in voditeljskim osebjem se je odpeljala v Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča v Dolores v kordobskih hribih 27. decembra.

Zvezna občna zbor Slovenske fan-tovske zveze in Slovenske deklishe organizacije sta bila 18. decembra v Slovenski hiši.

Slovence v Rosariu je obiskal delegat msgr. dr. Alojzij Starc in imel zanje 22. decembra sveto mašo.

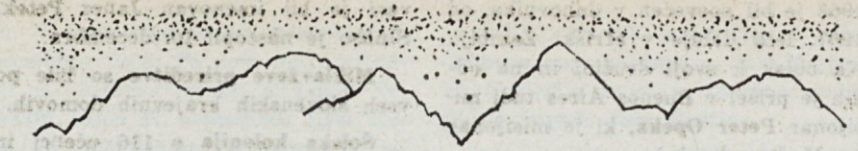
Liga žena-mati v San Martinu je imela božični sestanek 21. decembra.

Občni zbor Zveze slovenskih mater in žena je bil 9. novembra v Slovenski hiši.

V Mendozi so praznovali slovenski narodni praznik in dan slovenske zastave ter 40-letnico našega prihoda v Argentino v nedeljo 30. oktobra.

Na 14. kulturnem večeru SKA je bila projekcija filma Razseljena oseba in debata o filmu (16. decembra). Uvodne misli je povedal arh. Vombergar, ki je nato vodil debato. Tone Brulec je predstavil novo knjigo: Bajuk, še bomo peli...

„Še bomo peli...“ je naslov nove knjige izbranih narodnih pesmi ravn. Marka Bajuka, ki jo je v Slovenskem domu v Mendozi predstavil Lojze Rezelj na 15. kulturnem večeru SKA 18. decembra. Sodeloval je Mendoski pevski zbor.

IZ SLOVENIJE

Teološki tečaj: „Prelomni časi“

Od 14. do 25. novembra je bil v dvorani teološke fakultete v Ljubljani in v škofijski avli v Mariboru teološki tečaj za študente in izobražence z osnovno mislijo: Prelomni časi. Predajali so p. Miha Žužek, Človek, gora in transcendenca; prof. Janez Stanič, Ruska duša in perestrojka; skupina zakoncev, Kriza in upanje slovenske družine; dr. France Bučar, Politična misel slovenskih kristjanov; prof. dr. Karel Woschitz, Cilj vseh stvari: apokalipsa zgodovine; dr. Stane Gabrovec, Jakob Šolar za naš čas; dr. Taras Kermauner, Pogum kristjana v civilni družbi; dr. Ivan Štuhec, Od pogreba stare do krsta nove kulture; dr. Edi Kovač, Konec filozofije — začetek modrosti?; dr. Drago Ocvirk, Kristjani pred jutrišnjem ddnem; Janez Pucelj, Kje si, domovina?; akademik prof. dr. Anton Trstenjak, Psihološki vidiki prelomnih časov.

Cerkev Marije Pomagaj na Brezjah — bazilika

Na začetku 2. zasedanja pastoralnega občnega zbora v Ljubljani je

nadškof šuštar sporočil, da je Janez Pavel II. romarski cerkvi podelil častni naslov bazilike.

Iz življenja Cerkve v Sloveniji

Nad 200 duhovnikov mariborske škofije je s svojima škofoma Krambergerjem in Smejem 5. oktobra obiskalo št. Andraž na Koroškem, starodavni sedež lavantinske škofije. Bili so gostje krškega škofa Kappellarija. V krški stolnici na grobu sv. Eme so pa zvečer molili večernice.

Ptujski minoritski samostan je 4. oktobra začel jubilejno leto. 750 let je minilo, odkar so se minoriti naselili v Ptuju.

40 slovenskih duhovnikov krške škofije je 10. oktobra obiskalo frančiškanski samostan v Nazarjih. Tam jih je sprejel mariborski škof dr. Franc Kramberger, z njimi maševal in jim govoril o Slomšku. Obiskali so tudi samostan klaris.

Sestre frančiškanke Marijine misijonarke so se 4. oktobra naselile v Lescah na Gorenjskem.

Seja Slovenske pokrajinske ško-

fovske konference je bila v Zagrebu ob zasedanju Jugoslovanske škofovske konference, ki je bila 11. in 12. oktobra. JŠK je razpravljala o listini „Nova evangelizacija v naših razmerah“. Jezuit p. dr. Marjan Šef je škofo seznanil s težavami, s katerimi se pri svojem delu srečujejo verni zdravstveni delavci. Predvsem gre za sodelovanje pri opravljanju splavov. Na zasedanju SPŠK pa so govorili o prevajanju Sv. pisma, o študiju na teološki fakulteti in o stalnem izobraževanju duhovnikov.

Koncert mešanega pevskega zobra „Glasbena Matica Ljubljana“ je bil ob sklepu Plečnikove razstave v Milanu in odprtju v Benetkah ter ob 2. obletnici svetovnega molitvenega dneva za mir v Assiziju 27. oktobra v Plečnikovi cerkvi v šiški. Peli so cerkvene in narodne pesmi.

Tečaj o pripravi odraslih na krščanstvo v frančikanskem samostanu v Novem mestu je ob nedeljah ob 17. uri od novembra '88 do maja '89. Vsebina: spoznavanje krščanskega nauka, življenje po krščanskem nauku, viri in zgodovina. Pripravili se bodo lahko na krst, spoved, obhajilo in birmo.

O etosu Truhlarjevega duhovnega izkustva je predaval 8. novembra na Teološki fakulteti v Ljubljani p. dr. Lojze Bratina.

Cerkev v skrbi za pravičnost in človekovo dostojanstvo je bila osnovna misel adventnih razmišljanj v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Go-

vorili so škof Kramberger: Kristjani in skrb za človeka; Vinko Vegelj: Kristjan in pristen človeški razvoj; škof Kvas: Kristjan in znamenja časa; Miha Žužek: Cerkev skrbi za pravičnost in človekovo dostojanstvo; in Lojze Bratina: Cerkev zaupa v človeka.

Umrlí duhovniki: 1.. aprila v Celju biseromašnik Oskar Jamnik, up. duh. djakovske škofije (87); 10. aprila v Portorožu upok. župnik Alojz Gulič (84); 17. maja zlatomašnik salezijanec Jože Pušnik (4 leta v zaporu); (82); 15. junija v Dravljah jezuit Venčeslav Vrtovec (93); 27. júlíja v Ljubljani Ivan Pečnik, župnik in dekan v pokoju (88); 31. júlíja jezuit Albin Škrinjar (91); 5. avgusta v Ljubljani Marjan Poznik (79); 17. avgusta jezuit Jakob Žibert (90); 2. septembra v ZDA Franc Horvat (86); 11. septembra Milan Kovač (58), župnik v T. Velenju; 18. septembra Franc Zagoršek (69), župnik v Slovenskih goricah, posvečen v Trevisu v begunstvu (2 leti v zaporu); 20. septembra v Ljubljani Matija Šemrl (64); 27. oktobra v Ljubljani Jože Peče (75); 28. oktobra v Ljubljani Jože Lušin (77), upok. župnik v Hotederšici (3 leta v zaporu).

20-letnica slovenske cerkvene pokrajine. 22. novembra so se slovenski škofje po svoji 50. seji Slovenske pokrajinske škofovske konference zbrali v ljubljanski stolnici in se s slovesnim bogoslužjem spomnili 20-letnice razglasitve skupne slovenske cerkvene pokrajine.

KJE JE KAJ

LETO 56

JANUAR 1989

UVODNIK	Slovenska verska skupnost v Argentini v letu 1989 (Alojzij Starc)	1
OB NOVEM LETU	Molitev ob starem in ob novem letu	4
	Novo leto, mlado leto (Lili Novy)	4
	Neodposlano pismo (Jože Krivec)	5
	Vladimir Kos: Adventni svet ob morju, Ustvarjalec src in zvezd	6
	Božična molitev (V. Beličič), Trije kralji (K. Mauser), Novo leto (J. Menart), Dobro delo (L. Novy)	8
	Pratika (Emilijan Cevc)	46
	Novoletno voščilo slovenskega otroka (Ljubka šorli)	50
OB 30-LETNICI ŠKOFA ROŽMANA NAŠA VPRAŠANJA	Ljubi in delaj, kar hočeš (Božidar Fink) ...	9
	Ohranjanje slovenstva in vere med zdomci in izseljenci (Branko Rozman)	12
	Poslanica Slovenskega narodnega odbora ...	32
	Iz govorov M. Løbode in M. Schiffrerja na proslavi 29. oktobra	33
	Pozdrav mladini (Janez Rihar)	34
	Kako prav živeti? (Alojzij Šuštar, nadškof)	40
	In življenje teče naprej... (France Pernišek)	42
	Ga. Pavla Selan še vedno spremlja naše življenje (Alojzij Starc)	44
	Slovenske sobotne šole v Argentini v šolskem letu 1988 (France Vitrih)	57
	Med nami v Argentini	58
IZ ŽIVLJENJA SLOVENSKE CERKVE	Dan Vseh svetih na ljubljanskih Zalah (Spomenka Hribar-Jože Zadravec)	19
	Ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič stopil v pokoj (nadškof Šuštar)	24
	Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije .	26
	Zaskrbljenost slovenske Cerkve ob dogajanjih v Sloveniji in Jugoslaviji	28
	Iz kronike Cerkve v Sloveniji	62
ČLOVEKOVE PRAVICE PODLISTEK	Společna deklaracija človekovih pravic	35
	Naš novi podlistek: Sergej Kurdakov, Odpusti mi, Nataša!	51

AÑO 56

ENERO 1989

Če bomo tako nadaljevali, se bomo daleč vrnili.

— — —

Eni imajo delavski razred v srcu, drugi na vesti.

— — —

Mladini so široko odprta vrata zaporov.

— — —

Najslabše so tiste prodane duše, ki so kupljene na državne stroške.

— — —

Ni nas treba v socializem voditi za nos.

— — —

Usodo držimo v svojih rokah — te pa so zvezane.

— — —

Pohitite z novo himno, narod je že na nogah!

— — —

Baje so turisti zelo zadovoljni, da so v Jugoslaviji — samo začasno.

— — —

Čudno, toliko funkcionarjev, pa nič ne funkcionira!

— — —

Pri sestopanju z oblasti bi komunistom marsikdo rad pomagal, da bi šlo hitreje.

— — —

Od takrat, ko nam obljublajo raj, je življenje postalo pekel.

— — —

Prosim vas, ne govorite proletar-cem, naj se združujejo — lahko bi prišli v škripec.

— — —

Vsi smo na istem, toda vseeno so nekateri na boljšem.

„No, kako ti je bila všeč moja slikarska razstava?“

„Obiskovalci so se razdelili v dva tabora.“

„In kaj so rekli?“

„Eni, da je škoda platna, drugi da je škoda barv.“

— — —

Čarovnik zakliče na koncu v napolnjeno dvorano: „Za zadnjo točko bom pa naredil, da bo ena izmed gospa izginila.“

Glas iz četrte vrste: „Pojdi na oder, stara!“

— — —

Po desetih letih se srečata nekdanja zaljubljenca.

Ona: „Ali se še spomniš, ko si me pred desetimi leti prosil za roko, pa sem te zavrnila?“

On: „O, še! To je eden mojih najlepših spominov.“

— — —

Ona: „Prav, pa imej danes ti pri najinem sporu zadnjo besedo. Oprosti se!“

— — —

„Koliko mleka vam dajo na dan vaše krave?“

„Okrog 63 litrov.“

„Koliko ga pa od tega prodaste?“

„Okrog 75 litrov.“

— — —

„Kako krasno obleko imate!“

„Vam je všeč?“

„Vsako leto bolj.“

— — —

„Si res kupil avto?“

„Ja res. Rad bi videl malo sveta.“

„Katerega pa? Tega ali onega“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 90877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini do 28. februarja 1989: **₳** 325 in izdatki za pošto; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 90877. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.